Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 254 | Łódź, Wtorek 3 listopada 1931 r. | ניינטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג כ״ג מרחשון תרצ״ב | № 254

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אונטערן קרייץ־פערהער פון דער פערטיידיגונג

האבען זיך נעכטען געפונען אריה עדות פון דער בעשולדיגונג

זיבעטער טאג פון גרויסען „בריסקער” פראצעס

וארשא, 2 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). אין נעכטיגען זיבענטען טאג פון בריסקער פראצעס זענען אדורכגעגאנגען א גאנצע גאלעריע עדות פון דער בעשולדיגונג, דאס זענען מייסטענס בעאמטע, פשאדאווניקעס און פאליציאנטען, וועלכע זענען געווען אנוועזענד אויף די מיטינגען, אויף וועלכע ס'זענען אויסגעטרעטען די אנוועזענדע דעפוטאטען. צווישען די אלע עדות איז נישט געווען קיין איינער, וואס זאל עפעס געבען דער בעשולדיגונג. אלע האבען אויף פראגען געענטפערט אדער זיי געדענקען נישט, אדער זיי וויסען נישט.

דער עדות טשישעק דערצעהלט, אז ער איז געווען אויף א מיטינג, אויף וועלכען ס'האט גערעדט וויטאס. וויטאס האט געזאלט זאגען, אז די רעגירונג איז א שלעכטע, די אמטען גנבה'שע, 8 מיליאן זלאטיס האט די רעגירונג פערנוצט אויף די וואהלען און די בעאמטע זענען בעגאנגען מיסברויכען, בעת די וואהלען.

דער צווייטער עדות פאליציי־בעאמטער טשאפלינסקי זאגט, אז וויטאס האט אויף די מיטינגען גערעדט אביסעלע געגען דער רעגירונג, ער האט געזאגט, אז אין ווארשא איז פערפאלען געווארען דער גענעראל זאגורסקי, מעהר ווייסט דער עדות גארנישט.

פשאדאווניק פראינאצקי האט אויך געהערט וויטאסען, ער האט געזאלט זאגען, אז פאר די פויערים איז נישטא קיין געלד, ווייל דאס געלד איז געגאנגען אויף די וואהלען און ווייטער האט ער געזאגט, אז

ווער ס'פאהרט אריין אויף הארמאטען

פאהרט ארויס אין א טרומנע״. ענהליכע ערקלערונגען געבען די עדות דוביעל און דער פשעוואורניק מיכאלסקי. דער לעצטער זאגט, אז וויטאס האט קריטיקירט די אמעריקאנער הלוואה, אז די רעגירונג האט פון דער דאזיגער הלוואה נישט בעקומען דאס גאנצע געלד, מ'האט געצאהלט פריהער אויס פראצענטער און דעם רעשט האבען זיי צוגנב'עט.

פארזיצער: ווער האט גע'גנב'עט.

עדות: דאס האט ער נישט געזאגט.

אדוו. שורליי: איהר האט געזאגט, אז דעם רעשט האבען זיי צוגנב'עט און ביים אויספארשונגס־ריכטער האט איהר געזאגט, דאס וויטאס האט בענוצט די ווערטער, אז אביסעל האבען זיי גע'גנב'עט. אלזא, ווי זאלען מיר דאס פערשטעהן דעם רעשט אדער אביסעל, ווייל אויב אביסעל, טרעפען זיך אזעלכע זאכען....

עדות: ער האט געזאגט אביסעל.

דא שטעלט זיך אויף דער פראקוראר גראבאווסקי, וועלכער בעט אריינצוטראגען אין פראטאקאל, אז אדוו. שורליי האט געזאגט, אז אויב מ'האט צוגנבה'ט אביסעל געלד, איז אלץ אין ארדנונג.

אדוו. שורליי: דאס איז א מעטאדע פון איבערדרעהען ווערטער, איך האב געזאגט, אז אויב מ'האט אביסעל גע'גנב'עט טרעפען זיך אזעלכע זאכען, און דאס איז גאר עפעס אנדערש.

דער עדות וואלאשעק דערצעהלט, אז וויטאס האט אויף א מיטינג געזאגט, אז

פילסודסקי'ס שווערד איז א שארפע

אבער נישט קיין גאנץ קלוגע. בעת דער מאי־איבערקעהרעניש זענען געגאנגען איבער טויטע קערפערס מאנכע מענשען, וועלכע האבען געדארפט זיין אין קרימינאל, ס'זענען אויך געווען צווישען זיי פערדינסטפולע מענשען. די דאזיגע מענשען וועלען פרייוויליג נישט אפטרעטען, מ'דארף זיי אפשטופען מיט כח.

אדוו. שורליי: וויפיל קלאסען האט דער עדות געענדיגט.

— 4 פון א פאלקס־שול. ס'ווייזט זיך ארויס, אז דער עדות האט ביים אויספארשונגס־ריכטער געגעבען גאנץ אנדערע ערקלערונגען.

דאן ערקלערט דער עדות דאמבראווסקי, אז ער ווייסט גארנישט. דאן דער עדות נאגא, וועלכער ערקלערט, אז ער איז קראנק אויפ'ן קאפ און ער געדענקט גארנישט. דאס געריכט בעשליסט זיינע ערקלערונגען אפילו נישט איבערצולייענען, ווייל דער עדות איז דערווייטערט געווארען פון דער פאליציי, צוליב זיין [illegible]־קראנקהייט.

דאן ווערט אריינגערופען דער עדות קאטש, א באהן־דזשורניק, ער געדענקט גארנישט, ווייסט גארנישט, ס'דוכט זיך איהם און אין אלגעמיין דערצעהלט ער, אז וויטאס האט געהאלטען רעדעס, וועלכע האבען אויפגעהעצט די מאסען.

אדוו. שורליי: וויפיל קלאסען האט איהר געענדיגט? וועלכע צייטונגען לייענט איהר.

— איך לייען דעם „פיאסט” און „קורירעק”.

אדוו. שורליי: אויב אזוי קענט איהר זיך דאך זעהר גוט אויף פאליטיק.

עדות: איך ווייס נישט....

דאן קומט אריין אין געריכט דער גמינע־וואיט צעשלאק, ער בויגט זיך פאר'ן געריכט ביז אויף דר'ערד.

— איך ווייס נישט וועגען וואס צו זאגען, ערקלערט דער עדות, אמאל בין איך געגאנגען אויף מיטינגען, היינט בין איך שוין צו אלט אויף די זאכען. נאך עטליכע פראגען ווייזט זיך ארויס, אז

דער עדות האט ווירקליך נישט וואס צו דערצעהלען

דאסזעלבע איז מיט די עדות פאוו, לאב.

דער עדות שימטשאק דערצעהלט, אז ביי זיין פאטער האט געזאלט פארקומען א מיטינג, וואס האט צונויפגערופען דעפ. טשאלקאש, ער האט געטראפען וויטאסען און געפרעגט, צי מ'דארף געבען טשאלקאשען דעם זאל אויף א מיטינג, אויף דעם האט וויטאס געזאלט ענטפערען, היט זיך שימטשאק איך ראט אייך, אז איהר זאלט זיך היטען״. וויטאס האט דעם עדות אויך געגעבען אויפרופען, וועלכע ווי ער האט זיך שפעטער דערוואוסט, האט געזאלט זיין נישט לעגאלע.

דאן גיט ערקלערונגען דער פשאדאווניק פיעטאטשינסקי, ער איז געווען אויף א מיטינג פון די דעפוטאטען וויטאס און קערניק. קערניק האט שארף קריטיקירט די רעגירונג פון מארשאל פילסודסקי, זאגענדיג, אז צוליב איהם איז פערגאסען געווארען דאס בלוט פון פאלק, דער מארשאל, איבערנעהמענדיג די רעגירונג האט געזאגט, אז ער וועט בעזייטיגען די מיסברויכען פון די פריהערדיגע רעגירונגען און דערווייל בעגעהט די איצטיגע רעגירונג אליין מיסברויכען. ווייטער האט דעפ. קערניק געזאגט, אז יעדער דעפוטאט פון ב. ב. קאסט עטליכע צעהנדליג טויזענד זלאטעס.

דאן האט גערעדט דעפ. וויטאס, זאגט ווייטער דער עדות, ער האט נאר גערעדט וועגען דעם, אז

ליפערונגען בעקומען נאר יודען

און ער האט אדורכגעלייענט א רשימה פון די דאזיגע יודען.

דאן גיט ערקלערונגען דער עדות יאשטשין פון דער וואדאוויצער סטאראסטא, וועלכער האט געדארפט איבערנעהמען די וואיט־ביכער אין כאטשני פון ד״ר פוטעק. ער דערצעהלט, אז ווען ער האט איבערגענומען די ביכער אין דער וואוינונג פון ד״ר פוטעק האט ער געפונען דארט א פלוג־בלאט מיט דער רעזאלוציע וואס איז אנגענומען געווארען דורכ'ן „צענטראלעוו״ אויפ'ן קראקאווער קאנגרעס.

אנגעקלאגטער ד״ר פוטעק: בעת דער רעוויזיע ביי מיר האט מען מיר צוגענומען א שאנק, א לאמפ און נאך אנדערע זאכען, ביז איצט האב איך נאך די דאזיגע זאכען נישט צוריקבעקומען, פארוואס האט מען מיר זיי צוגענומען? און וואוהין דארף איך זיך ווענדען, אז איך זאל זיי צוריק בעקומען.

פארזיצער: ה' פוטעק, דער עדות קען אייך דאך וועגען דעם נישט געבען קיין ידיעות.

פשאדאוויק קרעמער דערצעהלט, אז בעת דער רעוויזיע ביי ד״ר פוטעק האט מען געפונען 34 פלוג־בלעטער מיט דער רעזאלוציע פון קראקאווער קאנגרעס.

דער עדות אושירא איז אויך געווען אנוועזענד בעת דער רעוויזיע אין דער וואוינונג פון ד״ר פוטעק.

אנגעקלאגטער פוטעק: פארוואס האט מען בעת דער רעוויזיע נישט געוואלט אריינלאזען אין מיין וואוינונג א מענש, וועלכער האט געטראגען עסען פאר מיין קראנקער מוטער.

עדות: כדי ער זאל נישט שטערען.

עס ווערט אויסגעהערט דער פאליציי־קאמענדאנט פון כאטשניע, קאלקער. דער דאזיגער עדות האט געהאט צוזאמענגעשטעלט דעם פראטאקאל פון די 34 אונלעגאלע אויפרופען, וואס מען האט געהאט געפונען בעת דער רעוויזיע ביי ד״ר פוטעק.

דער פארזיצער פרעגט: — ווי אזוי קומט עס, אז וועגען זיין רעוויזיע האט מען צוזאמענגעשטעלט צוויי פראטאקאלען, אין איין פראטאקאל ווערט געזאגט, אז מען האט גארנישט געפונען און אין צווייטען ווערט דערמאנט וועגען די אויפרופען.

עדות: די פראטאקאלען האבען צוזאמענגעשטעלט צוויי פאליציאנטען, איינער פון זיי האט אין גאנצען נישט געוואוסט וועגען די אויפרופען.

עס ווערט דאן אויסגעהערט דער עדות וואלעניעצקי, פערטרעטער פון זיכערהייטס־שעף פון דער קראקאווער ווא[illegible]וטשווע. זיין עדות זאגען דויערט זעהר לאנג און איז פול מיט זעהר אינטערעסאנטע מאמענטען.

ער כאראקטעריזירט די בעציהונג פון פיאסט צו פילסודסקין און צו דער סאנאציע, זייט דער נאך מאי־איבערקעהרעניש ביז'ן נאכ'ן בריסקער פראצעס. אין פיאסט זענען געווען פיהרער, וועלכע האבען געוואלט צוזאמענארבייטען מיט דער רעגירונג. וויטאס איז אבער געווען א געגנער פון דעם און זיין שיטה האט געזיגט. וויטאס האט אנגעהויבען א שארפע און דעמאגאגישע אגיטאציע געגען דער רעגירונג.

אין יאהר 1929 איז די אגיטאציע נאך שארפער געווארען און מען האט גערופען צו בלוט־פערגיסונג און צו בידער־מארדען. נאכ'ן שאפען פון צענטראלעוו האט מען געפרעגט וויטאסן צי עס איז אמת, אז ער געהט מיט די סאציאליסטען, וועלכע האבען נאך די געשעהענישען פון 1923 ערקלערט, אז

די ערשטע תליה וועט זיין פאר וויטאס'ען

וויטאס האט דאן דערויף געענטפערט, אז ער וועט געהען מיט'ן טייוועל אבי אראפצוווארפען די רעגירונג. די פויערים זענען אויפגעהעצט געווארען און יעדע מינוט האט געקענט אויסברעכען אונרוהען. וויטאס האט אויך געזאלט זאגען, אז די דעפוטאטען זענען גרייט געווען צו הרגענען די אפיצירען, וועלכע זענען בשעתו געקומען אין סיים.

דער עדות רעדט נאך וועגען „וויזוואליעניע״ פוטעק האט שארף אנגעגריפען די רעגירונג. ער איז געווען דער איניציאטאר פון דעם פויערים־מארש פון כאטשניע קיין וואדאוויצע, דאס האט געזאלט זיין א פרוב פון מארש אויף ווארשא. דער עדות גיט אויך א כאראקטעריסטיק פון די פ.פ.ס. אין יענער געגענד, טשאלקאש האט געזאגט, אז אויסלאנד וועט זיך נעמען צו פוילען, אז ענגלאנד וועט איינטערווענירען, בכלל האט טשאלקאש מיט די מיאוסטע ווערטער בעליידיגט די רעגירונג.

מאטשעק איז געווען דער הויפט ארגאניזאטאר פון געפלאנטען באהן־שטרייק

אויף די מיטינגען האט מען ערקלערט, אז עס איז שוין פערטיג א רשימה פון א נייעם מיניסטארען־קאבינעט. גען. האלער האט געזאלט זיין קריגס־מיניסטער.

ליבערמאן און זשולאווסקי האבען געהאלטען זעהר שארפע רעדעס, גען. רויא איז אין קראקא געווען בעוואכט פון א פעפעסישער באיובקע, און האט גערופען צו שאפען געהיים מיליטער, דער עדות רעדט דאן וועגען קראקאווער קאנגרעס, דארט איז געווען א באיובקע פון 800 פערזאן און א מיליץ פון 3,000 פערזאן, צוויי טעג פאר'ן קאנגרעס האט מען אין געהיים געבראכט באמבעס און קויהלען־וואפער מען האט זיך געגרייט צו א שלאכט

קארפאנטי איז געווען מיט א באיובקע פון איבערשלעזיען

עס איז געווארען נישט רוהיג, דעמאלט זענען געקומען צו מיר דעלעגאציעס, וועלכע האבען מיר אויפמערקזאם געמאכט, אז עס דראהט א געפאהר.

פארזיצער: ווער זענען געווען די דאזיגע דעלעגאציעס?

— פון פויערים, און צווישען זיי אויך דעפוטאטען.

— וואס פארא דעפוטאטען?

— פון ב. ב.

דער עדות בעט דעם פארזיצענדער ער זאל איהם ערלויבען צוצולעגען צו די אקטען א רייהע דאקומענטען וואס ער האט נישט בעוויזען צו געבען בעת דער אויספארשונג.

די פערטיידיגער ערקלערען, אז זיי ווילען זיך צום ערשט בעקענען מיט די דאקומענטען.

נאכדעם ווי די אדוואקאטען בעקענען זיך מיט די דאקומענטען, נעמט א ווארט אדוואקאט לאנדאו און זאגט, אז ער איז געגען צולעגען די דאזיגע דאקומענטען, ווייל זיי זענען נישט קיין אריגינעלע, נאר אפשריפטען פון אויפרופען און רעזאלוציעס, וואס האבען אייגענטליך נישט געקאנט עקזיסטירען.

אדוו. שורליי פרעגט דעם עדות: צי די רעזאלוציע פון פיאסט איז פערטיילט געווארען צווישען עולם?

עדות: איך ווייס נישט.

— צי האט איהר זי אליין געלעזען?

— יא.

— צי איז דארט פערהאן אנ'אפזאץ, אז מען זאל נישט צאהלען קיין שטייערען?

— יא.

דער אדוואקאט שטעלט פעסט, אז וועגען דעם ווערט אינגאנצען נישט גערעדט אין דער רעזאלוציע.

אדוו. אורבאנאוויטש פרעגט: איהר האט דא געזאגט, אז קערניק האט גערעדט וועגען 8 מיליאן פערשוועגדעטע געלד, צי האט ער גערעדט וועגען מיניסטארען, אדער וועגען דער סאנאציע?

— וועגען מיניסטארען, וועגען מיניסטער [illegible]זשינסקי.

דער אדוואקאט שטעלט פעסט, אז בעת דער אויספארשונג האט דער עדות געזאגט, אז קערניק האט גערעדט וועגען דער סאנאציע.

אדוו. בערנסאן: איהר האט דא געזאגט, אז עס איז שוין געווען פערטיג א רשימה פון א נייעם קאבינעט. פון וואנען ווייסט איהר דאס?

— איך געדענק נישט.

— ווער האט געזאלט זיין פרעמיער?

— וויטאס.

— ווער פרעזידענט?

— דאשינסקי.

— ווער האט אייך וועגען דעם געזאגט?

— איך געדענק נישט.

— פון וואנען ווייסט איהר, אז קארפאנטי איז געקומען מיט א באיובקע? עס האט דאך גאר געקאנט זיין קארפאנטיס אנ'אייניקעל.

— איך געדענק נישט.

— וואס הייסט איהר געדענקט נישט? איהר זענט דאך געווען שעף פון דער זיכערהייט. עס האנדעלט זיך דאך וועגען [illegible].

— איך געדענק אבער דאך נישט.

— איהר האט געזאגט, אז טשאלקאש האט געדראהט מיט אויסלענדער. עס איז דאך א זעהר וויכטיגע זאך, פאר וואס האט איהר דאס נישט געזאגט ביים אויספארשונגס־ריכטער?

— איך האב פיל נישט דערצעהלט, איך האב למשל נישט דערצעהלט, אז דער פעפעסישער האלץ־פעראיין האט בעקומען געלד פון אויסלאנד.

— אט וועגען דעם האב איך אייך טאקע בא[illegible]

(ווייטער זעה 3־טע זייט).

דעלעגאציע פון יודישע אקאדעמיקער ביים בילדונגס-מיניסטער

וועגען די אנטי-יודישע עקסצעסען אויף דער קראקאווער אוניווערזיטעט

ווארשא, 2 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). א דעלעגאציע פון יודישע אקאדעמיקער האט היינט בעזוכט דעם בילדונגס-מיניסטער און איהם איבערגעגעבען א פראטעסט געגען די אנטי-יודישע אונרוהען אויף דער קראקאווער אוניווערזיטעט און געבעטען אנצונעהמען שריט מעגליך צו מאכען די יודישע סטודענטען ווייטער נארמאל צו שטודירען.

פרייטאג — א זיצונג פון סיים

ווארשא, 2 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). פרייטאג וועט פארקומען א זיצונג פון סיים. דער בודזשעט וועט אפגעשטימט ווערען אין דער ערשטער לעזונג.

מען ריכט זיך, אז פרעמיער פריסטאר און דער פינאנץ-מיניסטער וועלען האלטען לענגערע רעדעס.

אפשטעלען די בעוואפנונג אויף א יאהר

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.) ווי עס איז מודיע די „מארנינג פאסט" האט ענגלאנד אויסגעדריקט דעם הסכם אויף אפצושטעלען די בעוואפנונג אויף א יאהר צייט.

א ביל"ו-יודיש דארף אין א"י

ירושלים, 2 (י. ט. א. טעלעגראפיש). אויף א זיצונג פון הויפט-דירעקטאריום פון „קרן-קימת" איז בעשלאסען געווארען צו קויפען באדען אויף א ניי יודיש דארף. דאס דארף וועט הייסען „חבת ציון". דער בעשלוס איז געקומען פון די פוילישע ציוניסטען, וועלכע האבען לעצטענס געפייערט דעם 50-טען יאהר-טאג פון „חיבת ציון".

פרעמיער לאוואל צוריקגעקומען פון אמעריקא

האוור, 2 (ספ. טעל.) פרעמיער לאוואל איז היינט אנגעקומען קיין האוור. אין זיין ענטפער אויף דער בעגריסונג האט ער געזאגט, אז ער האט אויסגעפיהרט א גרויסע מיסיע, וואס וועט האבען גינסטיגע רעזולטאטען פאר פראנקרייך און פאר דער שלום-אקציע.

פאריז, 2 (ספ. טעל.) פרעמיער לאוואל איז היינט אנגעקומען קיין פאריז. 4 א זייגער בייטאג איז לאוואל געווען ביים פרעזידענט.

דער פרעמיער האט געזאגט, אז ער האפט, אז זיין רייזע וועט זיין פרוכטבאר.

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.) פאר פרעסע-פארשטעהער האט לאוואל געזאגט, אז דער רעזולטאט פון די וואהלען אין ענגלאנד איז זעהר גינסטיג פאר דער פראנצויזיש-ענגלישער צוזאמענארבייט, וואס איז היינט שטארק נויטיג פאר דער זיכערקייט פון וועלט-שלום.

די היטלעראווצעס זאלען אריין אין דער דייטשער רעגירונג

רייכסקאנצלער ברינינג.   היטלער.

אנטיסעמיטישע אויפרופען אויך אין ווארשא

ווארשא, 2 (טעלעפאניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון מאגיסטראט האבען די יודישע ראטמענער אינטערפעלירט וועגען די אנטיסעמיטישע אויפרופען, וואס ווערען פערשפרייט אין ווארשא.

דער פרעזידענט האט צוגעזאגט צו אינטערוועניר'ן וועגען דעם ביים שטאט סטאראסט.

טאקסובקעס-בעזיצער דראהען ווידער מיט א שטרייק

ווארשא, 2 (טעלעפאניש) די טעג וועט פארקומען א מיטינג פון טאקסובקעס-בעזיצער, וועלכע ווילען ווידער פראקלאמירען אן אלגעמיינעם שטרייק צוליב די שטייערען.

פערהיט אייך פון אנשטעקונג!

דאס איינציגע און אויספראבירטע פערהיטונגס-מיטעל געגען אלערליי אינפעקציעס אין מויל און האלז, וואו עס לאקירען זיך גריפע-אנשטעקונגען, אנגינע, דיפטעריט, שקארלאטינע און מאזלען איז דאס בעקאנטע מיטעל PARAMINT-ERBE פאראמינט-ערבע זייענדיג טאבלעטקעס מיט אן אנגענעהמען געשמאק און ריח. לויט דער מיינונג פון ערצטליכע וויסענשאפט איז פאראמינט דאס זיכערסטע פערהיטונגס-מיטעל, וואס טוט אינבערינט אנגעהן גרעסערע אומשטענדען, וואו ס'ענטשטעהט א געפאהר פון אנשטעקונג ווי אין צ. ב. ביים פלעגען אנשטעקענדע קראנקע בעת עפידעמיע. ווי אין דערהיים אזוי אויך אין די טעאטער און שולען. 1—2 פאסטילקעס פאראמינט צולאזען עטליכע מאל טעגליך אין מויל פערהיטען אינפעקציעס.

שלעכטע ריח פון דורכרעם קען מען מינוט און קו פט אין דער גאהענסטער צייט אדער קלאר-אפטעקעס פאראמינט-טאבלעטקעס.   ר"ר ל. ק.

בעקאנטמאכונג

דערמיט מאך איך בעקאנט דער געעהרטער קונדשאפט, אז פון היינט אז ערעפען איך

אן ערשטקלאסיגן לאקאל

וואס בעזארגט 2 מאל טעגליך מיט פריש געבעקס, 20 שטאסטעס. ספ. טארטאווע, קרעם, פאטשקעס א.ז.וו. צו גר.

פון מיין בעוואוסטער בעקערייי אנגעפיהרט פון מיר פערזענליך

אויף פיעטריקאווער 41 „NEAPOLI" א צוקערביע

Wł. Sz. Kuśmirak Centrala: Śródmiejska 11 tel. 21154 Filja: Piotrkowska 41 tel. 106-21

בעמערקונג: כ'נעהם אויך אן פערשידענע בעשטעלונגען צו מעסיגע פרייזען. ערשטקלאסיגע בעהאנדלונג.

ENGLISH

פאראנפאנגער און פארטגעשריטענע. קאנווערסאציע, ליטעראטור צו צוגענגליכע פרייזען ערטיילט א פעהיגער פעדאגאג. — אפערטען אין אדמיניסטר. פאר „Mir"

אייז

יעדען קוואנטום צו בילינע פרייזען ליפערט

Południowa 22

טעל. 191-26 און 190 48

שמערצליך געטראפען פון אומגליק זענען מיר מודיע וועגען טויט פון אונזער טייערען

אברהם מינסקי

געשטארבען דעם 1-טען נאוועמבער 1931.

די לויה איז פארגעקומען זונטאג 2 א זייגער נ. מ.

פרוי, קינדער, שוויגער, שוואגערס און שוועגערינס

בעקאנטמאכונג.

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז אויף דער אלגעמיינער פערזאמלונג פו דער סעקציע פון גערויכערטע פיש און קאנסערווען ביים צענטר. קליין-הענדלער-פעראיין אין לאדזער וואיעוואדזטווע פאמארסקא 15 זענען אויסגעוועהלט געווארען פאלגענדע פערזאנען: פרעזעס שלמה רעטקינסקי; וויצע פרעזעסען: אלתר חיימאוויטש און אברהם עפשטיין; סעקרעטאר: איזאק קיסטין; קאסירער: הערשל גינזבערג; עקאנאם: יחיאל ניסקער; פערוואלטונג: עליאש שטיינבערג.

גלייכצייטיג דאנקען מיר הארציג דעם ה' פרעזעס פון צענטר. קליינהענדלער פעראיין ראטמאן און פרנס ה' פיאטר כארי פאר'ן אדורכפיהרען די ארגאניזירונג פון אונזער סעקציע

7370   די פערוואלטונג.

פאלקס-אוניווערזיטעט

ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

היינט, דינסטאג, 8.30 אווענד אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיישקא 29)

פארלעזונג (אין דער פוילישער שפראך)

א. ד. ט.: „דאס לעבען און שאפען פון ארטור שניצלער".

פרעלעגענט: ד"ר וו. פאלעק.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט צו בילינע פרייזען

ביי קערש, סקווערא 15

לינקע אפיצינע, 1-שטער שטאק.

דר. מ. וואלפסאן

האט זיך איבערגעצויגען

נארוטאוויטשא (דושעלנא) 2

טעלעפאן 128-83

נעמט אן פון 5 – 7 נאכמיטאג

Dr. H. Weisshoff

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

זאוואדזקא 23, טעל. 162-95

נעהמט אן פון 4–6 נאכמיטאג

ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY „POLONJA"

ŁODZ, Sw. JERZEGO Nr. 11.

דערמיט מאך איך בעקאנט מיינע געעהרטע קונדשאפט, אז אין מיין אטעליר איז דורכגעפיהרט געווארען א גרינדליכער רעמאנט מיט גאנץ נייע דעקאראציעס און קאסטיומען קאוקאזער, מזרח און פערשידענע קאוובאיסקע. יעדער קען זיך פאטאגראפירען אהן צוצאהלונג.

א פרעמיע! יעדער איינציגער, וואס בעשטעלט 6 ברוינע פאטאגראפיעס פאר 3 זל. בעקומט א שפיגעלע מיט זיין אייגענער פאטאגראפיע אומזיסט. גרויסע פארטרעטען מאך איך צו זעהר בילינע פרייזען. מיט אכטונג

„POLONJA"

דיפלאמ. פאטאגראף

לאדז, יעזשענא 11.

צופאהר מיט טראמוואי נומ' 3.

טרויער-אנאנסען

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס דער שווערגעטראפענער פאמיליע שערמאן צוליב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאן און פאטער

יוסף נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

הערמאן גראסמאן און פאמיליע

אונזער ג' פערוואלטונגס-מיטגלידערין פר' אלגא ראזענטאל, צוליב'ן טויט פון איהר

שוועסטער נ"ע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

פערוואלטונג

פון אינטערנאט פאר יוד. קינדער און פערמע אין „העלענובעק".

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזערע חשוב'ע מיטגלידער עזרה און מנחם זעליגמאן און דער גאנצער געטראפענער פאמיליע צוליב דעם טויט פון זייער אונפערגעסליכער מוטער

יענטע נ"ע

ת.נ.צ.ב.ה. זייט געטרייסט!

די פערוואלטונג פון בעקער-צעך אין לאדז

ערב א נאפט-ארבייטער-שטרייק

באַרסעלאָנאַ, 2 (טעלעפאָניש) דאָ איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון די ארבייטער פון די נאַפט-געביטען.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען אַנ'אַלגעמיינעם שטרייק פון אַלע נאַפט-ארבייטער, צוליב עקאָנאָמישע טעמים.

2 טויט-אורטיילען אין טארן

טאָרן, 2 (טעלעפאָניש) פאַר מאָרדען און רויבען האָט דאָס היגע שטאַנד-געריכט פאַראורטיילט צום טויט צוויי מערדער.

קאטאסטראָפאלע לאגע פון דער יודישער קהלה אין קישינעוו

די קהלה-שולדען נישט געצאָלט

קישענעוו, (י.ט.א.) דער ראט פון דער יודישער קהלה אין קישענעוו האָט זיך אויף דער לעצטער זיצונג בעשעפטיגט מיט דער קאַטאַסטראָפאַלער פינאַנציעלער לאַגע פון דער קהלה. די קהלה-שולדען זענען היינטיגס יאָהר נישט געצאָלט געוואָרען. 2000 יודישע קינדער פון די אָרימס'ע שיכטען זענען געבליבען אויסער דער שול. הרב צירעלסאָן האָט אין נאָמען פון דער אָרטאָדאָקסישער פראַקציע פּראָטעסטירט געגען דעם אז דעם גאַנצען שטייער-לאַסט זאָלען טראָגען די קויפער פון כשר' פליייש און האָט געפאָדערט אויפלעגען א ספּעציעלען שטייער אויף די, וואָס קויפען נישט קיין כשר פלייש. ארום די פראַגען האָט זיך צופלאַקערט א הייפטיגער שטרייט. די פאָרשטעהער פון די אָרטאָדאָקסען האָבען אפילו געדראָהט ארויסצוטרעטען פון דער קהלה. צום סוף איז געקומען צו א רייהע שאַרפע אינצידענצען. פּאָליציי האָט אינטערווענירט ארעסטירענדיג איינינגע פערזאָן.

בית-עלמין-שענדונג אין מארמאראש

בוקארעשט, (י. ט. א.) אומבעקאַנטע כוליגאַנעס האָבען געשענדעט דעם יודישען בית עלמין אין שטאָט האַלמין אין דעפּאַרטאַמענט מאַרמאַראש, ביי דער טשעכאָסלאָוואַקישער גרעניץ. 9 מצבות זענען צושטערט געוואָרען.

די אויספאָרשונג האָט ביז איצט נישט געבראַכט קיין שום רעזולטאַטען.

אַנ'אויספאָרשונג געגען יאהאן שניידער. פאַר ערמאָרדען האלסמאַנ'ען

ווין. (יט"א) די געריכטס מאַכט האָט אָפיציעל פאַראָרדענט דורכצופיהרען אַנ'אויספאָרשונג געגען דעם בעטלער-וואַנדערער יאָהאַן שניידער, וועלכער האָט זיך עפענטליך מאָל מודה געווען, אז ער איז דער מערדער פון פיליפּ האַלסמאַנ'ס פאָטער.

פון די רעזולטאַטען פון דער דאָזיגער אויספאָרשונג איז אָפּהענגיג די רעהאַבּיליטאַציע פון פיליפּ האַלסמאַן.

סיריען און עבר הירדן

אונטערהאנדלונגען אין פאריז

פּאַריז, 2 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). ס'האָבען זיך אָנגעהויבען די אונטערהאַנדלונגען וועגען פעסטשטעלען די גרעניץ צווישען סיריען און עבר הירדן. די אונטערהאַנדלונגען ווערען געפיהרט אונטער'ן פאָרזיץ פון ענגלישען הויך-קאָמיסאַר אין איראַק. די דאָזיגע אונטערהאַנדלונגען שטעהען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן לעגען די נאַפט-רעהרען צווישען מאָסול מיט'ן מיטעללענדישען ים.

אינטערעסאנטער פּראָצעס אין א"י

אראַבישע צייטונגען מוזען בעצאָהלען ענטשעדיגונג פאַר איבערדרוקען דעפּעשען פון ציוניסטישען קאָנגרעס

ירושלים (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אַן אינטערעסאַנטער פּראָצעס, וואָס האָט פעסטגעשטעלט, אז אין ארץ-ישראל מוז אָפּגעהיט ווערען אויך דאָס אויטאָר-רעכט אויך אויף צייטונגס-ידיעות. לויט דעם אורטייל מוז די אראַבישע צייטונג „אל האיאט" בעצאָהלען ענטשעדיגונג דעם „פּאַלעסטיין ביולעטין" פאַר איבערדרוקען ידיעות וועגען די פאַרהאַנדלונגען פון לעצטען ציוניסטישען קאָנגרעס.

פּאַן-איסלאַמישער קאָנגרעס אין ירושלים

וועט זיך נישט בעשעפטיגען מיט דער האַליפאַט-פראגע

ירושלים (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די פאָרבערייטונגען צום פּאַן-איסלאַמישען קאָנגרעס, וואָס איז צונויפגערופען געוואָרען אויף דעם 7. דעצעמבער קיין ירושלים האָט דער גרויס-מופטי האַדזש אַמין על הוסייני ערקלערט די פאָרשטעהער פון דער אַראַבישער פּרעסע, אז דער קאָנגרעס וועט זיך נישט בעשעפטיגען מיט דער פראַגע פון קאַליפאַט.

ווי עס שיינט, האָט דער גרויס-מופטי צוליב פערשידענע פּאָליטישע אומשטענדען זיך דערוויל ענטזאָגט פון געדאַנק צו וועהלען אַ קאַליף אויף דעם ירושלימער קאָנגרעס.

צו דעם קאָנגרעס זענען איינגעלאַדען געוואָרען פיל מוזולמענישע אָרגאַניזאַציעס און פּערזענליכקייטען אין עגיפּטען, סיריען, טריפּאָלי, טוניס, מאַראָקאָ, אַלזשיר-פּערסיען, תימן, העדזשאַס, איראַק, אַפגאַניסטאַן, אינדיען, טערקיי, יאַווא, אַלבאַניען, יוגאָסלאַוויען ווי אויך אין פּוילען.

דער פּאַן-איסלאַמישער קאָנגרעס זאָל צוו. אַנד. זיך בעשעפטיגען מיט גרינדען אַנ'אָרגאַניזאַציע צו שטיצען די קולטור פון איסלאַם און צו דעם צוועק זאָל אויך געשאַפען ווערען אַ מוזולמענישער אוניווערזיטעט אין ארץ-ישראל.

די גענויע טאָג-אָרדנונג פון קאָנגרעס ווי אויך זיין צוזאַמענשטעל איז נאָך ביז איצט נישט בעקאַנט.

יודישע געשיכטע פאָרשונג אין דייטשלאַנד

בערלין (יט"א) דאָ איז ערשינען אַ דאָפּעלט העפט פון דער צייט-שריפט פאַר דער געשיכטע פון די יודען אין דייטשלאַנד" מיט אַ רייכען מאַטעריאַל. ד"ר יוליוס ברוצקוס בעהאַנדעלט אין דעם העפט די ענטוויקלונג פון די האַנדעלס-בעציהונגען צווישען רעגענסבורג און קיעוו אין מיטעלאַלטער און די ענטשטעהונג פון די יודישע קהלות אויף דעם גרויסען האַנדעלס-וועג דורך דרום-דייטשלאַנד. אַ גרעסערע אָבהאַנדלונג וועגען דער „העברעאישער שפּראַך-וויסענשאַפט אין דייטשלאַנד אין דער עפּאָכע פון הומאַניזם" האָט פאַרעפענטליכט ד"ר אָטאָ קלוגע. אַ חוץ אַ רייהע אָבהאַנדלונגען פון הרב ד"ר עקשטיין, ד"ר ס. באַראָן, א. מענעס א. אַנד. זענען אויך פאַרעפענטליכט געוואָרען פיל ביבליאָגראַפישע מאַטעריאַלען צו דער געשיכטע פון די יודען אין דייטשלאַנד געזאַמעלט דורך פּראָפ. היינריך לעווע און פּראָפ. גואידאָ קיש.

אינטערווענץ וועגען דער אויטאָנאָמיע פון די יודישע קהלות אין בוקאָווינע

בוקאָווינע (יט"א) ווי דער יט"א ווערט מיטגעטיילט מעהרען זיך אויף בוקאָווינע פּאַלען פון אַריינמישען זיך דורך די לאָקאַלע אַדמיניסטראַטיווע אָרגאַנען אין די אינערליכע אַנגעלעגענהייטען פון די יודישע קהלות. געגען די בעשטימונגען פון געזעץ און די פאָראָרדנונגען פון אינערן-מיניסטער-יום ווערען אָפטמאָל אויפגעלעזט קהלה-ראַטען און אויף זייער אָרט ווערען בעשטימט רעגירונגס-קאָמיסאַרען.

די „אוניאָן פון רומענישע יודען" האָט אונטערגענומען אַנ'אינטערווענץ אין אינערן-מיניסטעריום אין שוץ פון דער אויטאָנאָמיע פון די יודישע קהלות.

Używajcie do czyszczenia zębów tylko wypróbowanej drobnoziarnistej pasty ODOL; posiada ona przyjemny smak, czyści niezrównanie zęby i konserwuje je.

דענקמאל פון יודישען מעדיצינ-פאָרשער אין איטאַליען

מילאַן, (י. ט. א.) פאַר דעם אוניווערזיטעטס-בנין אין מילאַן איז פאָרגעקומען די פייערליכע ענטהילונג פון דענקמאָל צום אָנדענקען פון בעריהמטען איטאַליענישען מעדיצינער, געוו. רעקטאָר פון אוניווערזיטעט און פּרעזידענט פון דער שטאָט מילאַן, פּראָפ. לואידזשי מאַנגיאַגאַלי.

דער דענקמאָל איז אויסגעפיהרט געוואָרען דורך דעם בעקאַנטען יודישען סקולפּטאָר ארדינא מינערבי און ווערט דורך דער קריטיק געלויבט אלס א דענקמאָל פון גרויסען אַרטיסטישען ווערט.

דער סקולפּטאָר אָרדינאַ מינערבי, וועלכער איז א נאַציאָנאַלער יוד, האָט זיך קונה שם געווען אין איטאַליען מיט זיינע מאָנומענטאַלע סקולפּטורען, וועלכע בעהאַנדלען מאָטיווען פון דער קריסטליכער עוואַנגעליע. זיין ווערק „דאָס לעצטע מאָהלצייט" ווערט גערעכענט אלס איינע פון די גרעסטע סקולפּטור-ווערק פון דער לעצטער קינסטלער-גענעראַציע אין איטאַליען.

א יודישער גענעראל —

פאָרזיצער פון העכסטען מיליטערישען געריכט אין איטאַליען

רוים (יט"א) דער גענעראַל פון דער איטאַליענישער אַרמעע אנזשעלא מאָדענאַ, אַ יוד, איז בעשטימט געוואָרען אלס פאָרזיצער פון אויבערשטען מיליטערישען געריכט אין איטאַליען. גענ. מאָדענאַ איז זעהר פּאָפּולער אין איטאַליען און געהערט צו די בעסטע קענער און טעאָרעטיקער פון קריגס וועזען אין איטאַליען.

ציהונג פון דער דאָלאַרובקע

הויפּט-געווינס 12 טויזענד דאָלאַר נומער 40649.

צו 3000 דאָלאַר נומערן: 200089 919593.

צו 1000 דאָלאַר נומערן: 504411 733276 1449593 773334 221123 1424196 136644.

צו 500 דאָלאַר נומערן: 577801 138688 1392874 952369 234391 942704 37426 1132871 206036 1317443.

צו 1000 דאָלאַר נומערן: 752602 639397 852245 1074309 151712 176428 887960 161980 953196 200078 752989 80911 36254 810329 757527 338113 1353668 26203 1290669 933155 1086818 205587 1428912 264138 870025 1463772 8021 1333947 1106162 1337164 301266 984436 1006958 313149 1480122 1458121 1136079 688667 1146524 1111572 220922 297661 649564 46222 1479322 321885 1178556 1018108 231146 705603 129662 285801 1427366 1315754 945322 469588 811296 878184 295077 248144 1433693 1105608 821830 1012465 1055394 1309564 638118 1324644 662818 628259 1117624 1064949 984302 338106 49706.

האַללאָ! קלינג 240-80

KURJER KRAWIECKI

„GELASSENA"

Sienkiewicza 40, tel 240-80

נעהמט-אָן יעדע אַרט גאַרדעראָבע צום פּרעסען, רייניגען, פאַרבען און פאַרבען. נעהמט-אָן און שיקט אָפּ אַהיים די אַרבייט מיט איינענע שיק-יונגלעך.

רעעלע בעהאַנדלונג! סאָלידע אויספיהרונג!

Dr. Rożaner

ספּעציאַליסט פון הויט און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע און קינדערלאָזיגקייט

נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעלעפאָן 128-98

נעמט אָן פון 8–10; 4–8 אָוונט.

זונטאָג פון 9 ביז 10 פריה.

זאָפאָרט איבערצוגעבען

2 צימער און קוך מיט בעקוועמליכקייטען אין צענטרום שטאָט אויף נאַרוטאָוויטש-גאַס 25.

צו ערפאַהרען ביים וועכטער.

אונטערן קרייץ-פערהער פון דער פערטיידיגונג

האָבען זיך נעכטען געפונען א רייהע עדות פון דער בעשולדיגונג

(ענדע פון דער 1-טער זייט).

וואָלט פרעגען. וויפיל געלד האָט דער פאַראיין בעקומען פון אויסלאַנד.

— 500 מאַרק.

— וויפיל מענשען זענען געווען אויפ'ן קראָקאָווער קאָנגרעס.

— 5,000 מענשען.

— ווי גרויס איז געווען די מיליץ?

— 3,000

פאַר וואָס האָט איהר ביים אויספאָרשונגס-ריכטער געזאָגט, אז עס זענען נאָר געווען 600 מיליץ אנטיי.

דער עדות ענטפערט נישט. אדוו. בערענסאָן פערלאַנגט דורכאויס אַנ'ענטפער. און דער פאָרזיצער מאַכט אויפמערקזאַם דעם עדות, אז ער מוז ענטפערן.

דער עדות ערקלערט דערויף, אז דעמאָלט האָט ער געמיינט, אז עס האַנדעלט זיך וועגען דער באָיובקע און נישט וועגען דער מיליץ.

אדוו. בערנסאָן פרעגט: וואו האָט איהר געשריבען אייער ערקלערונג פאַר'ן אויספאָרשונגס-ריכטער.

— אין דער וואָיעוואָדזטווע.

דער אדוואָקאַט בעט דאָס אריינטראָגען אין פּראָטאָקאָל.

דער עדות וויל זיך צוריקכאַפּען, נאָר עס ניט זיך איהם נישט איין.

אדוו. בערנסאָן: ווי אַלט זענט איהר?

דער עדות וויל נישט ענטפערן.

דער פאָרזיצער מאַכט איהם אויפמערקזאַם, אז ער מוז ענטפערן.

עדות: 44 יאָהר.

דאַן מאַכט אדוו. בערנסאָן פאָלגענדע סענסאַציאָנעלע ערקלערונג:

— זייך שטעל פעסט, אז אין די געשריבענע ערקלערונגען פון עדות, זענען נישט אָנגעגעבען געוואָרען זיינע יאָהרען, נאָר דאָס איז ערשט שפּעטער צוגעשריבען געוואָרען מיט א בליישטיפט. ד. ה. אז די ערקלערונגען זענען געמאַכט געוואָרען דורך א דריטער פּערזאָן און ערשט שפּעטער צוגעפּאַסט צו דעם עדות.

אדוו. בענקעל פרעגט: איהר האָט דאָ גערעדט וועגען קויל'ן-וואַרפערס, וואָס מען האָט געבראַכט קיין קראָקאָ. צי האָט איהר זיי געזעהן?

— ניין, איך פרעגט זיך נישט מיט רעוויזיעס.

— צי האָט איהר געהייסן מאַכען רעוויזיעס?

— איך געדענק נישט.

אדוו. לאַנדוי פרעגט: צי האָט איהר עפּעס געהערט וועגען אָנפאַלען אויף פּ.פּ.ס. אין קראָקאָווער וואָיעוואָדזטווע?

ניין, איך האָב נישט געהערט.

אדוו. לאַנדוי בעלעגט דאַן אַ גאַנצע רשימה פון אָנפאַלען אויף פּ.פּ.ס.

דער עדות ערקלערט, אז ער ווייסט נישט וועגען דעם.

אדוו. האָניגוויל: איהר האָט געזאָגט, אז די פּ.פּ.ס.ישע מיליץ אויפ'ן קראָקאָווער קאָנגרעס איז געווען בעוואָפענט, צי האָט איהר וועמען אַרעסטירט?

— איך רעכען, אז יאָ.

— רעכנען איז ווייניג, מיר דאַרפען דאָס וויסען.

טשאָלקאָש פרעגט דעם עדות: איהר האָט דאָ געזאָגט, אז ביי מיין חבר וואוהוט האָט מען געפונען אַ שווערט פון אַ פּאָליציאַנט, וועלכער איז דער'הרג'עט געוואָרען אין יאָהר 1923. וואו געפינט זיך די דאָזיגע שווערט?

— איך ווייס נישט.

— צי געפינט זיך נישט די שווערט, אַמאָל, ביי אייך אין צימער?

— ביי מיר אין צימער? ניין.

פּוטעק פרעגט: איהר האָט דאָ גערעדט וועגען מיין ראָל אין די בלוטיגע געשעהענישען פון יאָהר 1923 אפשר ווייסט איהר עפּיס וועגען דער ראָל פון פּולק. קאָסטעק בערנאַצקי?

— איך קאָן איהם אין גאַנצען נישט.

פּוטעק שטעלט פעסט, אז אין 1923 איז קאָסטעק בערנאַצקי געווען שעף פון זיכערהייטס-אַמט און דער עדות איז געווען זיין בעאַמטער, אַזוי אז דער עדות דאַרף איהם יאָ קענען.

מיט דעם האָט זיך פאַרענדיגט די פאַרהאַנדלונג פון היינטיגען טאָג.

דער דאָזיגער עדות איז דער וויכטיגסטער עדות מצד דער בעשולדיגונג.

היינט דינסטאָג וועיטערדיגער עדות פערהער.

פּאַריז, 2 (ספּ. דער אויספיהרונגס קאָמיטעט פון 2. אינטערנאַציאָנאַל האָט צוגעשיקט צו די פּוילישע סאָציאַליסטען א דעפּעשע מיט וואונשען פאַר די געוו. בריסקער ארעסטירטע

לאדז
3 נאוועמבער 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז.
3 נאוועמבער 1931

נאך וואשינגטאן
איז געווארען אומעטיגער אויף דער וועלט

אין אנ'ארטיקעל אונטער'ן נאמען „אפשר האט זיך נאך אפילו פערערגערט" שרייבט ד"ר י. טהאן אין „נאווי דזיענניק" וועגען רעזולטאט פון דער רייזע פון פראנצויזישען פרעמיער לאוואל קיין אמעריקע:

וואשינגטאן און פאריז האבען זיך נישט צונויפגערעדט. וועגען דעם איז מען מודה כמעט אפען. עס איז בעקאנט, אז אין די דיפלאמאטישע נאטעס שטעהט שטענדיג דער „ליטעראַרישער" טייל אין אין אנ'אומגעקעהרטער פראפארץ צום פאליטישען אינהאלט, וואס מעהר ליטעראטור — אלץ ווייניגער ממשות'דיגער אינהאלט און דער אפיציעלער וואשינגטאנער קאמוניקאט האט אין זיך אהן א שיעור ליטעראטור.

זעלטען פאסירט, אז אזא דאקומענט פון היסטארישער בעדייטונג זאל זיך אנהויבען דערפון, וואס עס ווערט בערעכטיגט די פערלוירענע צייט... און וואס איז דער אייגענטליכער פאזיטיווער אינהאלט פון דאזיגען מאדנעם קאמוניקאט? עס קאן אויסזעהן ווי א פאראדאקס, אבער דאס איז בוכשטעבליכער אמת: אין וואשינגטאנער קאמוניקאט איז פאזיטיוו בלויז דאס, וואס ווערט אין איהם אויסגעדריקט נעגאטיוו: מיר ווערען פון איהם געוואויר וועגען דעם, וואס עס איז נישט ערלעדיגט געווארען, למשל: די פראגע וועגען ענטשעדיגונגען איז איינפאך ארויסגענומען געווארען פון דער טאג-ארדנונג.

הער הובער זאגט: זאלען זיך איבער דער דאזיגער פראגע ברעכען די קעפּ די, וועלכע זענען דערין דירעקט פאראינטערעסירט. איבערזעצט אויף מענשליכען לשון בעדייט דאס: זאלען די דייטשען ערקלערען באנקראט דארט, וואו מ'דארף, און זאלען זיי פאדערען א מאראטאריום. ענטשיידען וועלען אין דער פראגע די וועלכע זענען דערצו בעפולמעכטיגט. דאס הייסט — אין דער ערשטער רייהע פראנקרייך.

„עס בלייבט גארנישט פון דער גאנצער ליטעראטור, סיידען בלויז דאס איינע, וואס אמעריקא זאגט אן אייגצוהאלטען דעם גאנצען ווערט פון איהר וואלוטע. דאס איז א קלאפּ פאר די ספעקולאנטען און צוגלייך אפשר א טרייסט פאר די ארימעלייט, וועלכע ציטערען פאר זייערע פאר דאלאר. אבער דאס איז נישט קיין רעאלער יסוד פאר'ן שלום אויף דער וועלט.

„עס בלייבט אלזא גארנישט פאר דער פערפעסטיגונג פון שלום אדער לכל הפחות פאר דער ענטוואפנונג, אדער מינדעסטענס פאר דער פערקלענערונג פון די בעוואפנונגען... די בעראטונגען אין וואשינגטאן האבען גארנישט געבראכט און דערמיט ווערט געשאפען דער איינדרוק, אז די וועלט קייקלט זיך האפנונגסלאז אין א תהום אריין און אז קיין זאך קאן דא נישט ראטעווען.

איבערגעהענדיג צום סענסאציאנעלען און געפעהרליכען פארשלאג פון סענאטאר באראה מכוח רעווידירען די פראגע פון פוילישען קארידאר, שרייבט ד"ר טהאן:

„דער שווערסטער און הויפט-פארוואורף, וואס מען דארף מאכען ה' באראה איז דער, מיט וואסער רעכט קאן די פראגע וועגען פאמערן דינגען אלס געגענשטאנד פון געשפרעכען און אפמאכען צווישען ה' באראה און ה' לאוואל? פאמערן ליגט דאך נישט אין פראנקרייך, וואו לאוואל רעגירט, נאר אין פוילען, וואו עס איז פאראן אנ'אנדער רעגירונג, פוילען היט דאך אפ איהרע גרעניצען און בלויז זי אליין קאן וועגען איהרע גרעניצען ארויסגעבען ערקלערונגען און דעציזיעס און נישט קיין שום אנדערע מלוכה. וואס זאל עס בעדייטען, וואס עס ווערט דעם ה' לאוואל פארגעלעגט אזא אדער אנ'אנדער לעזונג פאר די גרעניצען פון א זעלבסטשטענדיגער מלוכה? צי האט לאוואל אויף צו פערקויפען טיילען און שטיקלעך פון דער פוילישער מלוכה?

„ניין, ה' באראה האט אויך נישט געפונען קיין דערלעזונג פאר דער מענשהייט, און די גאנצע וואשינגטאנער אימפרעזע האט זיך נישט איינגעגעבען. נאך וואשינגטאן איז געווארען נאך אומעטיגער אויף דער וועלט".

16 יודען אין נייעם ענגלישען פארלאמענט
אלע געהערען צום נאציאנאלען רעגירונגס-בלאק

לאנדאן (יט"א) אין נייעם ענגלישען פארלאמענט זענען, ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט געוועהלט געווארען 16 יודען אין דעם פריהערדיגען פארלאמענט האבען זיך געפונען 15 יודען. אלע איצטיגע יודישע פארלאמענטאריער געהערען צו דער קאאליציע פון דער נאציאנאלער רעגירונג. קיינער פון די יודישע קאנדידאטען פון דער לייבאר-פארטיי איז נישט אריין אין נייעם פארלאמענט.

פון די ביז-איצטיגע יודישע מיטגלידער פון דער סעמיועל-גרופע פון די ליבעראלען זענען אויפסניי געוועהלט געווארען א חוץ סער הערבערט סעמיועל אויך מאיאר דזשעמס דע ראטשילד, מאיאר ה. ל. נאטאן און פערסי האריס, אויסער דעם איז געוועהלט געווארען ה' בארנעט דזשענער, וועלכער איז נישט געוועזען קיין מיטגליד פון פריהערדיגען פארלאמענט. דזשענער האט געזיגט אין ווייטשעפעל איבער דעם בעריהמטען יודישען באקסער קיד לעוויס (קאנדידאט פון דער מאסליי-פארטיי), וועלכער האט בעקומען נישט מעהר ווי 154 שטימען. 2 יודישע קאנדידאטען פון דער סעמיועל פארטיי — פיליפ גודעלא און ל. ב. פראנקלין זענען דורכגעפאלען.

דער עקזעקוטיוו-פארזיצער פון דער ליבעראל-נאציאנאלער פארטיי אונטער דער אנפיהרונג פון סער דזשאן סימאן — ה' הארע-בעלישא איז מיט א גרויסער מעהרהייט פון 14.420 שטימען געוועהלט געווארען געגען דעם לייבאר-קאנדידאט.

פון די געוועהלטע יודישע קאנדידאטען פון די קאנסערוואטיסטען דארפען דערמאהנט ווערען: גענ. מיג. א. מ. סעמיועל, סעמיועל סעמיועל (ברודער פון פערשטארבענעם לארד בירסטעד), מאיאר איזידאר סאלמאן, וועלכער איז געוועהלט געווארען מיט א ריזיגער מעהרהייט פון 33.827 שטימען און דער אונטערשטאטס-סעקרעטאר פאר לופט-וועזען סער פיליפ סאסון, ווייטער געהען ל. ה. גליקשטיין, א. מ. לייאנס, דודליי-יאעל, ט. לעווי, מ. בלאק און פון די ענדגילטיגע וואהל-רעזולטאטען איז צו זעהן, אז צווישען די קאנסערוואטיווע דעפוטאטען אין נייעם פארלאמענט זענען פאראן 10 יודען, אין דער פארלאמענט-פראקציע פון דער סעמיועל-פארטיי — 5 יודען און פון דער סימאן-פארטיי — 1 יוד.

פון די נישט-יודען, וועלכע פלעגען שפּילען א גרויסע ראלע אין דער ארץ-ישראל פראגע איז א חוץ ד"ר שילס נישט געוועהלט געווארען אויך דעפ. קענוואדי. דאגעגען איז דעפ. ווערדזשוואוד אהן א געגענקאנדידאט אריין אין פארלאמענט. דער ציוניסטען-פיינד האוואַרד-בורי האט דאס מאל נישט קאנדידירט אין פארלאמענט.

איך בין א יוד, אבער מיין דייטשער יחוס איז אלט 1000 יאהר
אדרבא, זאל היטלער אויפווייזען אזא יחוס
יאקאב וואסערמאן וועגען זיין בעציהונג צום יודענטום

קיין ריגא איז אראפּגעקומען אויף א פארלעזונג דער בעריהמטער דייטש-יודישער שריפטשטעלער יאקאב וואסערמאן, דער מחבר פון „דער פאל מאוריציוס" האט געווילט אין ריגא, אלס גאסט פון דער דייטשער געזאנדשאפט, וואו עס זענען פאר איהם בעשטימט געווארען ספעציעלע אפארטאמענטען. וואסערמאן האט אויפגענומען אויף אנ'אינטערוויו א מיטארבייטער פון „סעוואדניא", וועלכער האט איהם צ.א. געשטעלט אויך די פראגע וועגען זיין בעציהונג צום יודענטום. וואסערמאן האט דערויף געענטפערט:

„ערשט נישט לאנג האט אין דער „דויטשע רונדשאו" א נעוויסער פאול פלעכטער מיך אויס'ן געמיינסטען אופן פראוואצירט אויף אנ'ארויסטרעטונג אין דער פרעסע וועגען דער דאזיגער פראגע. איך בין אויס'ן קאטעגארישסטען אופן ארויסגעטרעטען געגען דעם נאציאנאליסם אציאליזם איך וועל שטענדיג, וויפיל איך וועל כח האבען, איהם פעראורטיילען: איך האלט איהם פאר דעם שעדליכסטען איבערבלייבעניש אין לעבען פון אונזער צייט.

„איהר זאגט, אז מיך פערבינדט מיט דעם יודענטום גאר די רעליגיע? ניין, דאס איז נישט אמת. נישט די רעליגיע. דאס בלוט. איהר ווייסט, דאס אזויגערופענע בלוט. דער שטאם. און דאך פיל איך מיך אלס דייטש. אינגאנצען און פול. איך בין א דייטשער שריפטשטעלער. זאגט, ווער ווער וועט כאטש אויף א מינוט צווייפלען אין דעם? אפשר היטלער. נאר אט וואס היטלער ווייסט נישט: אז מיינע אורעלטערן האבען געוואוינט אין פראנקען שוין מיט 1000 יאהר צוריק.

1000 יאהר לעבען מיר, די וואסערמאנס אין פראנקען. זאלען זיך געפינען אזעלכע צווישען די „ריינע" דייטשען פונ'ם ארישען שטאם, וועלכע קאנען בעווייזען זייער 1000-יאהריגע אנגעהעריגקייט צו דייטשלאנד.

מען זאגט, אז וואסערמאן איז א שטאלצער קאלטער מענש. א שטאלצער – יא. ער שטאלצירט מיט זיין שטאם. ער איז שטאלץ דערמיט, וואס זיינע אורעלטערן האבען געוואוינט מיט טויזענד יאהר צוריק אין פראנקען, און בייערן און האט דאס שטאלץ געווארפען אין פנים אריין די נאציאנאל-סאציאליסטען: „נאט אייך"!

„איהר פרעגט: פארוואס איך האב מיך אנגענומען פאר האלסמאנען.

איך וועל אייך זאגן פארוואס. מיינע פריינד אין ווין האבען מיר אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם פראצעס. דאס איז געווען אנ'אקט פון א גרויסער אונגערעכטיגקייט. איך בין באלד געקומען צום בעשלוס, אז האלסמאן איז אומשולדיג. עס האט מיך אן פנעבראכט, ווי געמיין דאס טיראלער געריכט האט געפיהרט דעם פראצעס. ס'איז געווען דאס געפיהל פון עלעמענטארער מענשליכער גערעכטיגקייט, ווען איך בין ארויסגעטרעטען אין דער „נייע פרייע פרעסע" מיט מיין ארטיקעל. נאכדעם האב איך בעקומען פיל בריף. ניין, דאס האבען געשריבען נישט נאר יודען, ס'האבען געשריבען א סך טיראלער קריסטען. ווי זיי האבען מיר געדאנקט די מענשען, דערפאר, וואס כ'האב זיי אויפגערופען צו רייניגען זייער געוויסען!

צענטער פון דער יוד. קאלאניזאציע אין סאוויעט-רוסלאנד
פאלעמיק אין דער יודיש-סאוויעטישער פרעסע

מאסקווע, (יט"א) „אין דער צייט ווען די קאלאניזירונג פון די דורכאויסיגע ערד-שטחים אויף אוקראינע מיט נאך 3000 יודישע פאמיליעס האט א וויכטיגע ווירטשאפטליכע און פאליטישע בעדייטונג, און די בעוועגונג פון די יודישע ערד-שטחים אין קרים מיט נאך עטליכע טויזענד פאמיליעס איז אויך וויכטיג — דארף אבער דער טראפּ בפירוש געשטעלט ווערען אין „ביראַ-בידזשאן" — איז די מיינונג פון די אנפיהרענדע יודישע קאמוניסטישער טוער.

דאס דאזיגע ביטע שלאג-ווארט איז ארויסגערוקט געווארען אין דעם לעצטען פון די צאהלרייכע פאלעמישע ארטיקלען אין "שטערן" געגען דעם בעשלוס פון „קאמזעט" צו בויען אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען אין יעווּפּאטאריע (קרים).

אין דעם בעשלוס פון „קאמזעט" צו בויען אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען פאר יודען אין יעווּפּאטאריע, זעהען איניגע יודישע קאמוניסטישע טוער אויף אוקראינע א פערבארגענע כוונה צו פערוואנדלען קרים (אין דעם צענטער פון יודישער קאנצענטראציע, א געדאנק, מיט [illegible] לאנג אין אייניגע אנדערע טוער פון „קאמזעט" האבען זיך שוין לאנג ארומגעטראגען. דער „שטערן" קוואליפיצירט עס אלס „נאציאנאליסטישען אפנויג", ווייל יעדער, וואס פרובט אפצוציהען די אויפמערקזאמקייט פון ביראַ-בידזשאן „ברענגט שאדען דער ארבייט און פערמינערט דעם בעשלוס וועגען פערוואנדלען ביראַ-בידזשאן אין א יודישער [illegible] נאמער געגענד".

א מוסטער-פראצעס
איבער אנטיסעמיטען אין מאסקווע

מאסקווע, (י.ט.א.) די הויז-פערוואלטונג צוזאמען מיט די איינוואוינער פון א הויז אויף מארקס-גאס אין מאסקווע האבען בעשלאסען צו פאדערן אנ'עפענטליכען מוסטער-פראצעס איבער די איינוואוינערין פון דעם זעלבען הויז שווארטי, וועלכע האט אהן רחמנות פערפאלגט איהרע שכנים - די יודישע פאמיליע בעלינסקי.

מוסטער-געריכטען ווערען איינגעארדענט אין פראצעסן, וואס האבען א פאליטישע אדער געזעלשאפטליכע בעדייטונג. אין די שטראף אין אזעלכע פאלען איז געוועהנליך א סך א הארבערע, ווי פון א געוועהנליכען געריכט.

דער „קאמסאמאל" און דער צוזאמענפאהר פון די יודישע פראלעטארישע שרייבער

מאסקווע (יטא) צ.ק. פון „קאמסאמאל" (יוגענד-קאמוניסטען) האט בעשלאסען אז די „קאמסאמאלישע" ארגאניזאציע דארף אנטייל נעמען אין דער צוזאמענפאהר פון די יודישע פראלעטארישע שרייבער, וואס דארף פארקומען דעם 25-טען נאוועמבער אין מינסק.

די „קאמסאמאלישע" צייטונגען איז געגעבען געווארען א דירעקטיוו צו בעהאנדלען אויף זייערע שפאלטען די פראגע, וואס וועלען בעטראכט ווערען אויפ'ן צוזאמענפאהר און דרוקען מוסטערן פון דער יודישער פראלעטארישער ליטעראטור.

צום לעצטען מאל זעהן עדיסאנ'ען

טויזענדער מענשען זענען געקומען צו דער לאבאראטאריע פון עדיסאנ'ען, כדי צו ווארפען דעם לעצטען בליק אויפ'ן גאניאלען ערפינדער.

Dr. med. H. GUTSZTADT
ספעציאל-ארצט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
ZACHODNIA 62 (Śródmiejska 14)
telefon 129-52.
נעמט אן פון 9—10 פריה און פון 5—7 אווענד.

האנדווערקער און האנדעל

אויף דער וואך

הכנסה-שטייער

די לאדזער סוחרים און בעלי-מלאכות בעקומען איצט צוגעשיקט פון די שטייער-אמטען די אפשאצונגען אויף הכנסה-שטייער פאר'ן היינטיגען יאהר.

הכנסה-שטייער איז איינער פון די גערעכטסטע שטייערען, וועלכע זענען פארהאן אין פוילען. דער דאזיגער שטייער איז איינגעפיהרט כמעט אין אלע לענדער פון דער וועלט און קיינער האט נאך נישט געפרובט ארויסצוטרעטען וועגען אפשאפען דעם דאזיגען אפצאהל, ווען איז דאס גערעדט געווארען, ווען די אויסמעסטונג, די אפשאצונג פון דעם שטייער איז געשטיצט אויף רעאלע יסודות, ווען ס'ווערען גענומען אין בעטראכט דיווירקליכע הכנסות פון דעם צאהלער און לויט דעם דארף דער שטייער-צאהלער זיך ריכטען.

ווען מען קוקט אבער איצט א דורך די „באַקאַזען" אויף הכנסה-שטייער, וואס ס'בעקומען די קליינע סוחרים און האנדווערקער ווערט מען ערשטוינט. ס'מאכט דעם איינדרוק, ווי ס'וואלט שוין ערפונדען געווארען אן אויטאמאטישע מאשין, וועלכע שרייבט אויס, דורך א דרוק אין א קנעפעל די סומע, וואס יעדער איינציגער האט צו בעצאהלען. ס'קומט אויס, אז ביים אויסמעסטען דעם הכנסה-שטייער זיצען נישט קיין לעבעדיגע מענשען, נישט קיין מענשען, וועלכע זעהען די ווירקליכקייט, און וועלכע ווייסען נישט, וואס ס'טוט זיך ביי אונז אין קליינעם מסחר און דעם האנדווערק.

ווי אזוי איז מעגליך, אז אויף דעם היינטיגען יאהר זאל מען בעשטימען הכנסה-שטייער פאר קליינהענדלער דאפעלט איבער 50 פראצענט מעהר, ווי פאראיאהרען, וואו זעהט מען עס די גליקען ? דער שכל איז מחויב, אז היי יאהר האט מען געפיהרט דורך דעם גערעכטיגקייטס-געפיהל, געדארפט אפשאצען לויט קלענערע סומעס, ווייל ווען אפילו מען לייזט זענען קיין פעדינסטען נישטא. די האנדווערקער-ווארשטאטען פוסטעווען, הונדערטער און טויזענדער האנדווערקער ווארטען אויף עפעס נסים אדורכצולעבען דעם טאג און די שאצערס אין די שטייער-אמטען זענען זיך געזעסען אויף בעקוועמע פאטעלען און געמאסטען ווער אזויפיל און ווער אזוי פיל.

ס'איז אמת, אז די פראגע וועגען שטייערען איז בכלל אין פוילען אנ'אנגעוועהמאגטע, יאהרען-לאנג רעדט מען שוין וועגען רעפארמירען דעם שטייער-סיסטעם און דערפון קומט דערווייל גאר נישט ארויס, אונז האנדעלט זיך אבער נישט איצט וועגען די שטייערען בכלל און וועגען דעם, ווי אזוי זיי זענען אויסגעמאסטען געווארען אין לאדז.

די פערצווייפעלטע קליינהענדלער און האנדווערקער שטעהען מיט די „באקאזען" אין די הענט און מ'דאכטען, אז ס'זענען פארגעקומען מיספערשטענדנישען, זיי קענען זיך גארנישט פארשטעלען, אז פעראנטווארטליכע מענשען זאלען קענען אזוי גלייכגילטיג ערלעדיגען פראגען, וואס זענען זעהר ערנסטע און בעדייטענדע, שטייערען מוז מען צאהלען, אבער דער צאהלער האט א רעכט צו פערלאנגען, אז מ'זאל גערעכט בעהאנדלען, אז ער זאל צאהלען אזוי פיל, וויפיל ס'קומט ביי איהם, אז מ'זאל איהם נישט מיט איין פעדער-שטריך רואינירען.

י. ד.

הונדערטער יודישע סוחרים און האנדווערקער
פון דער מעטאל-בראנזשע פערלירען זייער ברויט

געזעץ-פראיעקט צו קאנצעסיאנירען די מעטאל-בראנזשע וועט רואינירען
די סוחרים און האנדווערקער און שאדען ברענגען דער מלוכה

פארוואס שווייגט די האנדווערקער-קאמער און די האנדוו.-ארגאניזאציעס?

(מעמאריאל פון צענטר' סוחרים-פערבאנד אין לאדז, פיעטריקאווער 10)

ווי שוין בעוואוסט, האט די רעגירונג אויסגעארבייט א געזעץ-פראיעקט וועגען שטייער-רעפארם. וועגען די „ישועות", וואס דאס סוח"טום האט צו דערווארטען פון דער דאזיגער „רעפארם" האבען מיר שוין געשריבען.

איצט דערוויסען מיר זיך, אז צוזאמען מיט דער שטייער-רעפארם. האט די רעגירונג אויך אויסגעארבייט א צווייטען געזעץ-פראיעקט. א געזעץ-פראיעקט, פון וועלכען א סך יודישע סוחרים און האנדווערקער וועלען פערלירען דאס שטיקל ברויט.

די טעג האט די לאדזער האנדעלס-קאמער דערהאלטען א געזעץ פראיעקט, אין וועלכען ס'וועט פערבאטען ווערען דער פרייער האנדעל אין דער מעטאל-בראנזשע. אויף ארטיקלען (א חוץ אייזען) פון דער מעטאל-בראנזשע, ווי: צינק, בליי, קופער, אלומיניום, בלעך און אנדערע מעטאל-ארטיקלען, וועט מען דארפען האבען בעזונדערע קאנצעסיעס.

אויף די דערמאנטע ארטיקלען וועט מעהר נישט ארויסגעגעבען ווערען קיין פאטענטען האנדלען מיט די דערמאנטע ארטיקלען וועלען נאר קענען די סוחרים, וועלכע וועלען בעקומען קאנצעסיעס פון דער רעגירונג, אז זיי מעגען האנדלען מיט די דערמאנטע מעטאל-ארטיקלען.

א חוץ די סוחרים, וועלען אויך די האנדווערקער, ווי: בלעכער, שמעלצער און אנדערע בעלי מלאכות מוזען האבען בעזונדערע קאנצעסיעס.

אין דעם זעלבען געזעץ-פראיעקט, ווערט אויך געזאגט, אז די קאנצעסיאנירטע מעטאל-סוחרים, וועלען קאנען האנדלען נאר אויף א געוויסען שטח. ד. ה. א לאדזער סוחר וועט נישט טארען האנדלען מיט א לעמבערגער אדער פוזנער קונה. א פוזנער מעטאל-סוחר וועט ווידער נישט האבען קיין עסקים מיט א לאדזער קונה.

די מחברים בעגרינדען דעם געזעץ-פראיעקט דערמיט, וואס די רעגירונג מוז האבען א גענויע קאנטראל איבער די מעטאל-זאפאסען אין לאנד, כדי בעת א מאביליזאציע צו האבען אנ'איבערזיכט, וואו און וואספערע כמויות מעטאל געפינט זיך אין לאנד. ביים איצטיגען צושטאנד, ווען ס'איז א פרייער האנדעל, האט די רעגירונג נישט קיין גענויע קאנטראל, און דעריבער מוז אפגעשאפט ווערען דער פרייער האנדעל און מ'מוז איינפיהרען קאנצעסיעס.

לויט דעם געזעץ פראיעקט, וועט די רעגירונג ביי יעדער געלעגענהייט קאנען אפנעמען די קאנצעסיע פון דעם סוחר און בעל מלאכה און וועט דערביי נישט דארפען אפגעבען קיין מאטיוו פארוואס די קאנצעסיע ווערט צוריקגעצויגען.

ס'איז א קלארע זאך, אז דער דאזיגער געזעץ-פראיעקט וועט אין דער ערשטער רייה טרעפען די יודישע סוחרים און האנדווערקער. אז קאנצעסיעס וועלען בעקומען נאר די „פריווילעגירטע" סוחרים, אזוי ווי ביי אנדערע קאנצעסיאנירטע ארטיקלען, ווי: טאבאק, שפירט א. ד. גל.

וואס שייך דעם ארטיקעל גופא, וועלען די מעטאל-ארטיקלען בעדייטענד טייערער ווערען צוליב דעם, וואס ס'וועט נישט זיין קיין פרייער האנדעל, און אויך דער אומזאץ וועט זיך בעדייטענד פערקלענערען, אזוי, אז צוזאמען מיט די הונדערטער יודישע סוחרים און האנדווערקער, וועלכע וועלען פערלירען זייער ברויט, וועט אויך ליידען די מלוכה-קאסע.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם געזעץ-פראיעקט, האט דער צענטראלער סוחרים-פעראיין אין לאדז (פיעטרק. 10) אויסגעארבייט א מעמאריאל צום האנדעלס-מיניסטעריום, אין דעם מעמאריאל ווייזט דער סוחרים-פעראיין אן אויף דער גרויסער עולה, וואס ס'וועט געשעהען די קליינע סוחרים און האנדווערקער. דער געזעץ-פראיעקט וועט מיטהעלפען צו פערשארפען דעם ווירטשאפטליכען קריזיס אין לאנד, צוליב דעם, וואס דער גרעסטער טייל מעטאל-סוחרים וועלען געצווינגען זיין צו ליקווידירען זייערע געשעפטען.

אין דעם מעמאריאל ווערט אויך אנגעוויזען, אז דער מאטיוו, צוליב וועלכען די רעגירונג וויל קאנצעסיאנירען די בראנזשע איז א נישט בעגרינדעטער. איגגאנצען זענען אין פוילען דא דריי מעטאל-פאבריקען (וואלצאוויעס). איין פאבריק אגו אין דזשערזשיצע. א צווייטע אין קאניעצפאל און א דריטע אין גלאוונע — הינטער לאדז. די פאבריקען אימפארטירען די מעטאל-רויהשטאפען פון אויסלאנד אויף וועלכע די רעגירונג האט אויך ביז איצט א זעהר לייכטע קאנטראל. אויב עס וועט ווער ליידען פון דעם געזעץ פראיעקט, וועט עס זיין דער קליינער סוחר און האנדווערקער.

דער צענטר. סוחרים-פעראיין אפעלירט דערום צום האנדעלס-מיניסטעריום, דעם געזעץ-פראיעקט, וועלכער וועט רואינירען הונדערטער יודישע סוחרים און האנדווערקער צום שאדען פון דער מלוכה צוריקצוציהען.

ס'איז אומפערשטענדליך, פארוואס שווייגט די האנדווערקער-קאמער, און פארוואס פראטעסטירען נישט די האנדווערקער-ארגאניזאציעס, ס'האנדעלט זיך דאך אין דער עקזיסטענץ פון הונדערטער האנדווערקער!

י. א.

עקאנאמישער קריזיס אין פראנקרייך

דער עקאנאמישער קריזיס, וועלכער האט ארומגעכאפט די גאנצע וועלט האט נישט אויסגעמיטען פראנקרייך, וועלכע פרעטענדירט צוזאמען מיט די פעראייניגטע שטאאטען פון אמעריקא אויף דער בכבודיגער שטעלונג אלס וועלט-באנקיר. דער ווירטשאפטליכער ארגאניזם פון פראנקרייך ווערט שטופענוויז אריינגעצויגען אינ'ם וועלט-קריזיס, אויב פאר דעם אויבערפלעכליכען צושויער איז דאס אן איבערראשונג, איז עס אבער פאר דעם עקאנאמישען זאך-קענער — א נארמאלע ערשיינונג, וואס איז געווען פאר'אויסצוזעהען. א גרויסער וואונדער וואלט געווען אויב פראנקרייך וועלכע איז מיט אונצייליגע פעדים עקאנאמיש פערבונדען מיט דער גאנצער וועלט, זאל בלייבען שטעהן פעלזען-פעסט, אין דער צייט, ווען די גרעסטע גבורים פאלען אין דער עקאנאמישער שלאכט.

דער קריזיס אין פראנקרייך שטייגט ארויס בולט אין די פערשידענסטע צווייגען פון ווירטשאפטליכען לעבען, אין דער ערשטער רייה איז שטארק פערקלענערט געווארען דער האנדעלס-אומזאץ מיט אויסלאנד, לויט די אפיציעלע סטאטיסטישע מאטעריאלען וועלכע זענען לעצטענס פערעפענטליכט געווארען פון דער פראנצויזישער האנדעלס-קאמער אין פאריז, האט דער אומזאץ מיט אויסלאנד פאר די ערשטע אכט חדשים פון היי-יאהר בעטראפען צירקא 51 מיליארד פראנק, אין דער צייט, ווען אין דעמזעלבען צייטרוים פון יאהר 1930 — איבער 64 מיליארד. דער אונטערשיד בעטרעפט אלזא צירקא 13 מיליארד פראנק, אדער צירקא 20 פראצענט.

זעהר שטארק האט זיך פערקלענערט דער עקספארט אויף איבער 8 מיט דריי פערטעל מיליארד פראנק, אדער אויף צירקא 29 פראצענט, אין דער צייט, ווען דער אימפארט האט זיך פערקלענערט נאר אויף קנאפע פינף מיליארד, וואס טראגט אויס אומגעפעהר 14 א האלב פראצענט. דער דעפיציט פונ'ם האנדעלס-בילאנס האט בעטראפען צירקא 9 מיליארד פראנק פאר די ערשטע 8 חדשים ה. י. מען רעכענט אז ביז ענדע יאהר וועט דער דעפיציט פונ'ם האנדעלס-בילאנס שטייגען און דערגרייכען די אונגעהויערע סומע פון צירקא 14 מיליארד פראנק.

אום צו לינדערען די לאגע האט די פראנצויזישע רעגירונג אנגענומען א רייה פון ענערגישע שריט, קודם כל האט זי בעגרעניצט דעם אימפארט פון אזעלכע ארטיקלען וועלכע זענען פערהאן אין א גענוגענדער מאס און צאהל אין לאנד גופא. ווי וויין, קויהלען און האלץ, די מאסנאהמען האבען זיך אבער ארויסגעוויזען פאר צו שוואך. מ'האט דעריבער בעגרעניצט אויך דעם אימפארט פון פיה, פלייש (אין רויהען און קאנסערווירטען צושטאנד), מילך און מילך-פראדוקטען, אויסערדעם זענען געהעכערט געווארען די צאל-טאריפען אויף אויסלענדישע סחורות, וואס האט אריינגעבראכט א איבערשוס פון א האלבען מיליארד פראנק, ווי ווייט די לאגע האט זיך פערגערערט קען דינען דער פאקט דאס היי-יאהר זענען די שטייער-איינקונפטען פאר די ערשטע 8 חדשים געווען אויף א האלבען מיליארד פראנק ווייניגער ווי עס איז אין די בודזשעט-הכנסות פרעלימינירט געווען. דער דאזיגער דעפיציט איז אבער געדעקט געווארען פון דעם איבערגעבליבענעם עודף פון א האלבען מיליארד פראנק צאל-טאריף הכנסות.

פונ'ם קריזיס ליידען אלע צווייגען פון האנדעל און אינדוסטריע. איבערהויפט די לוקסוס-אינדוסטריע, וועלכע ארבייט ספעציעל פאר אויסלאנד, אז פאר אויסלענדישע טוריסטען, די שווערע האנד פונ'ם קריזיס האבען דעם לעצטען זומער געפיהלט די קורארטער און האטעלען, נישט קוקענדיג זאגאר אויף דעם גרויסען צוזאמענפאהר אויף די קאלאניאל אויסשטעלונג אין פאריז, די אמעריקאנער און דייטשע געסט און לעצטענס אויך די ענגלישע טוריסטען וועלכע פלעגען יאהר-יעהרליך איבערלאזען געוואלדיגע סומען געלד אין פראנקרייך, זענען יעצט געבליבען זיצען ביי זיך אין דער היים, עס האבען שטארק געליטען שניידעריי, היטען-פוצעריי, די גרויסע אונטערנעהמונגען פון גאלאנטעריע און קאסמעטיק, דער קריזיס טוליעט פעסט אין זיינע ארעמס אויך די שווערע אינדוסטריע. אין דער מעטאלורגישער אינדוסטריע האט זיך די פאבריקאציע פערקלענערט אויף צוואנציג פראצענט, אין פערגלייך מיט פאראיאהרען. די קויהלען-אינדוסטריע לעבט איבער א שטארקען קריזיס, צוליב דער אויסלענדישער קאנקורענץ, ערשטענס, צוליב די הויכע ארבייטסלויהנען אין פראנקרייך, און צווייטענס צוליב דעם, וואס דאס ארויסבעקומען די קויהלען איז כמעט דאפעלט שווערער ווי אין אנדערע לענדער, דער אימפארט פון אויסלענדישע קויהלען בעטרעפט אנ'ערך 40 פראצענט פון פערברויך. 60 פראצענט ווערט ארויסבעקומען אין לאנד גופא.

א גרויסען קריזיס לעבט איבער אויך די טראנספארט-קאמוניקאציע. דער דעפיציט פון די באהנען פאר די ערשטע 8 חדשים פון ה. י. בעטרעפט אנ'ערך 1 מיט א פערטעל מיליארד פראנק, און עס איז פאראויסגעזעהען דאס די דאזיגע סומע וועט שטייגען ביז צירקא צוויי מיליארד ביז ענדע יאהר. אויך דער פראנצויזישער האנדעלס-פלאט פיהלט שטארק דעם קריזיס. די אגרארע-אינדוסטריע [illegible] אין פראנקרייך אמבעסטען. העכער 95 פראצענט פון איהרע אגרארע-פראדוקטען פערנוצט פראנקרייך אין לאנד און נאר 5 פראצענט ווערט עקספארטירט, דער אימפארט פון אגרארע-פראדוקטען קיין פראנקרייך איז זעהר בעגרעניצט. דורך שטארקע צאל-מויערען. די אגרארע-אינדוסטריע ענטוויקעלט זיך זעהר שיין, האבענדיג די מעגליכקייט צו דערגרייכען הויכע פרייזען פאר איהרע פראדוקטען, וועלכע שטייגען איבער אין זעהר א גרויסער מאס די פרייזען אין אויסלאנד. ווייץ, צ. ב. קאסט דארט פון 2 ביז 4 מאל טייערער, ווי אין אנדערע לענדער. היי-יאהר איז די גערעטעניש פון תבואה אין פראנקרייך שוואכער, און דער אימפארט פון אויסלאנד וועט זיין א גרעסערער. דאס וועט פערגרעסערען דעם דעפיציט פונ'ם האנדעלס-בילאנס, מען רעכענט דאס דער בודזשעט וועט זיך היי-יאהר פערמאכען מיט א דעפיציט פון 6 א האלבען מיליארד פראנק: ערשטענס פעהלען די פאראויסגעזעהענע צוויי מיליארד דעפראציאנס הכנסות, צווייטענס, איז דער בודזשעט בעלאדען מיט א 2 מיליארד דעפיציט פון פאריגען יאהר, און דריטענס, רעכענט מען, דאס דער לויפענדער יאהר וועט ברענגען אנ'ערך 2 א האלבען מיליארד דעפיציט. די צאהל פון די ארבייטסלאזע וואקסט. פון די גרויסע שטעט, האנדעלס און אינדוסטריעצענטערען שטראמען מאסען ארבייטסלאזע אויף דער פראווינץ אום צו קריגען בעשעפטיגונג.

פונקט אזוי ווי פון דער וועלט-מלחמה האבען געליטען די זיגער און בעזיגטע, אזוי ליידען אויך פון איצטיגען קריזיס די פער'קבצנ'טע מלוכות, ווי אויך די, וואס ליגען אויף זייערע געלד — זעק, מ'קען גאר נישט פאראויסזעהען, וועלכע מלוכות וועט פערנעהמען ענגלאנדס עהרען — פלאץ אלס וועלט-באנקיר און דעריבער ביים ספעקולירען יעצט מיט פערשידענע וואלוטעס קען מען ברענען האלץ און באקען.

יעקב נאמיאט.

צעכען-פארשטעהער
אין דער האנדווערקער-קאמער

וועגען פערזיכערונגס-אפצאהלונגען
און וועגען לערן-יונגלעך

אין דער האנדווערקער-קאמער איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון פארשטעהער פון אלע היגע צעכען וועגען דער אקציע, וועלכע ווערט אונטערנומען דורך דער האנדווערקער-קאמער צו פערקלענערען די אפצאהלען פאר ארבייטער-פערזיכערונג אין אומגליקס-פאלען.

די אנוועזענדע צעכען פארשטעהער האבען זיך בפה אחד ארויסגעזאגט, אז די „סטאווקעס" זענען צו הויכע און זענען נישט גערעכט צוזאמענגעשטעלט. אזוי, למשל, זענען די סטאווקעס פאר די פאבריקס-ארבייטער, וואו די געפאהר פאר אנ'אומגליק איז גרויס, פיל קלענער ווי די „סטאווקע" פאר האנדווערקער-ווארשטאטען. ס'איז אויך א פראגע פאר ארבייטער (ווי בלאכאזשעס), וואס ארבייטען נאר עטליכע חדשים אין יאהר אויפ'ן יאר און דאס ווערט דינעלבע „סטאווקע" זיי בעצאלט פאר א גאנץ יאהר. די פערזאמלונג האט באשלאסען אנצושטרענגען [illegible], אז די האנדווערקער-קאמער זאל באמיהען די אפצאהלען פערלענגערט ווערען.

ווייטער איז אויף דער פערזאמלונג ארויפגעקומען די פראגע, אז צוליב דער גרויסער ארבייטסלאזיגקייט זאל מען אפשטעלען דאס נעהמען לערן-יונגלעך [illegible] ארט פון ארבייטער, [illegible] די ארבייטסלאזיגקייט.

—:0:—

ראשין, די גרעסטע ראדיא-סטאַציע אויף דער וועלט

די טורעמס — דאס לעצטע ווארט פון דער טעכניק. — צווישן הימל און ערד

די געפערלכע ארבייט ביי א שפּאנונג פון איבער 10 טויזנד וואלט

די אַלע, וועלכע עס איז אַמאָל אויסגעקומען צו פאָרן מיט׳ן גרויסען קראָקאָווער טראַקט, האָבען נישט איינמאָל בעוואונדערט פון דערווייטענס די צוויי דינע הויכע טורעמס, וואָס שיסען גלייך אין הימעל אַריין. דאָס זענען די אַנטענע-טורעמס פון דער גרעסטער ראַדיא-סטאַציע אין פּוילען און גלייכצייטיג אין דער גאַנצער וועלט, וואָס געפינט זיך אין ראשין — 25 קילאָמעטער הינטער וואַרשא. אָבער נאָר פון דערווייטענס זעהען אויס די דאָזיגע טורעמס אַזוי דין. ערשט, ווען מען שטעלט זיך אָפּ צופוסענס פון די טורעמס, ווערט מען ממש איבערראַשט פון דער אימפּאָנירענדער גרויס און וואונדערבאַרער קאָנסטרוקציע, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר דאָס לעצטע וואָרט פון בוי-טעכניק. שטעלט אייך פאָר, אַז דער דאָזיגער ריזען-סקעלעט פון אייזען און שטאָל, וואָס איז הויך 50 שטאָק, שטעהט אָנגעשפּאַרט נאָר אויף איין שפּיץ פונקט, ווי מען וואָלט געגומען אַ היטעל צוקער אָדער די עגיפּטישע פּיראַמידע און עס איבערגעדרעהט און אַנידערגעשטעלט מיט׳ן שפּיץ צו דער ערד. די גלייכגעוויכט פון דעם ריז ווערט דערהאַלטען אַ דאַנק די 12 דיקע שטאָלענע דראָטען, וואָס ציהען אָפּ פון טורם אין אַלע זייטען. אינעווייניג פון דעם אייזערנעם סקעלעט פון טורם געפינט זיך אַ שטאָל לייטערל, וואָס פיהרט אַרויף ביז צום 50-טען שטאָק. געניטע פאַך-לייט מוזען קלעטערן כמעט אַ שעה צייט ביז זיי דערגרייכען דאָס העכסטע בריקעל פון דעם טורם. אויף אזא „אויספלוג" קאָנען זיך אָבער ערלויבען נאָר מענשען מיט געזונדע און שטאַרקע נערוועז, ווייל בעת מען קלעטערט, געפינט זיך בוכשטעבליך צווישען הימעל און ערד. דער שפּיץ פון דאָזיגען טורם ליגט אויף אַ פונדאַמענט אויס בעטאָן. אויף וועלכען עס געפינען זיך 6 גרויסע איזאָלאַטאָרען. אזעלכע איזאָלאַטאָרען געפינען זיך אויך ביי די זייטען פון פונדאַמענט, כדי צו פערהיטען דעם טורם אין פאַל פון אַן ערד-ציטערניש. צווישען די דאָזיגע צוויי גרויסע טורעמס זענען אויסגעשפּרייט געוואָרען די אַנטענע-דראָטען, פון וואַנען עס צוגעהען זיך די ראַדיא-כוואַליעס אויף אַלע זייטען פון דער וועלט.

אין געגענזאַץ צו די ריזיגע אַנטענע-טורעמס מאַכט גאָר אַ בעשיידענעם איינדרוק דאָס 2-שטאָקיגע הויז, וואו עס געפינט זיך די גאַנצע ראַדיא-אַפּאַראַטור, פון וואַנען עס ווערט אַרויסגעשיקט דער געהעריגער שטראָם צו דער אַנטענע. ווען מען קומט אָבער אַריין אינעווייניג אין די מאַשינען - זאַלען, הויבט מען ערשט אָן, צו בעוואונדערען די גענויאַלע דערגרייכונגען פון דער טעכניק אויף דעם געביט. אין איינעם פון די גרויסע זאַלען שטעהען אויסגעשטעלט אין אַ שורה עטליכע מעטאַלענע קאַמערן מיט פענסטער-שייבלעך, דורך וועלכע מען קאָן זעהן די קאָמפּליצירטע אַפּאַראַטען מיט די קאַטאָדען לאָמפּען, וואָס האָבען אַ שפּאַנונג פון 10 טויזענד וואַלט. אין מיטען צימער געפינט זיך אַ קאָנטראָל-טיש מיט פיל עלעקטרישע ווייזערס און איין איינציגער מענש דיזשורירט אָט ביי די אַלע אַפּאַראַטען. צוליב דער אונגעהויערער עלעקטרישער שפּאַנונג פון דער אַפּאַראַטור, וואָס דערגרייכט צו 10 און 20 טויזענד וואַלט, איז צוליב זיכערהייטס-טעמים, צו פערהיטען דאָס לעבען פון די בעאַמטע, די גאַנצע אַפּאַראַטור אָפּגעשלאָסען אין די איזאָלירטע מעטאַלענע קאַמערן.

רייזע איבער אזיען אין א מאָטאָציקל

די דאָזיגע רייזע האָט געמאַכט די מאָטאָציקליסטקע האַני קעהלער.

פּראָפ. אָטאָ וואַרבורג בעקומט דעם נאָבעל-פּרייז פאַר מעדיצין

בערלין, (יט"א) ווי מען טיילט מיט פון שטאָקהאָלם, איז דער נאָבעל-פּרייז פאַר פיזיאָלאָגיע און מעדיצין אָנערקענט געוואָרען דעם דירעקטאָר פון אינסטיטוט פאַר צעלען-פיזיאָלאָגיע פּראָפ. אָטאָ וואַרבורג.

פּראָפ. אָטאָ וואַרבורג, וועלכער האָט לעצטענס פערעפענטליכט אַ ריהע אויסערסט וויכטיגע אַרבייטען איבער דעם אָטעמונגס-פּראָצעס און די קרעבס-צעלען, איז איצט אַלט 48 יאָהר, ער איז אַ זוהן פון פערשטאָרבענעם פּרעזידענט פון מלוכה׳שען פיזיקאַליש-טעכנישען אינסטיטוט פּראָפ. עמיל וואַרבורג.

ווען אָטאָ וואַרבורג איז נאָך געווען אַ קליין קינד, איז זיין פאָטער צוזאַמען מיט דער גאַנצער פאַמיליע אַריבערגעטרעטען פון יודענטום.

מיט וואס קען מען פערטרעטען אן אקומולאטאר ביי אלאמפּיגען אפּאראט?

פּראַקטישע אינפאָרמאַציעס פאַר אלע, וואס האבען צרות פון זייערע לאמפּיגע אפּאראטען

ווי בעוואוסט ווערען ביי די לאָמפּיגע ראַדיא-אַפּאַראַטען אַנגעווענדעט צווייערליי שטראָמען. איין — דער אַזוי גערופענער הייצונגס-שטראָם און דער אַנאָדען-שטראָם. דער הייצונגס-שטראָם, מיט וועלכען עס ווערען אָנגעצונדען די לעמפּלעך איז פון אַ קלענערער שפּאַנונג און דער 4-וואָלטיגער אַקומולאַטאָר גיט דעם נויטיגען שטראָם. דער אַנאָדען-שטראָם דאַגעגען איז פון אַ הויכער שפּאַנונג פון 20 ביז 150 וואָלט און פון דעם צוועק ווערען געוויינליך גענוצט די אַזוי גערופענע „טרוקענע באַטעריעס", וועלכע מען וואַרפט געוויינליך אַוועק נאָך עטליכע חדשים און מען קויפט אַ נייע. דאַגעגען דעם אַקומולאַטאָר מוז מען מינדעסטענס אַלע זעקס וואָכען „אָנלאַדעווען". אין די גרויסע שטעט איז דאָס אַ קלייניגקייט. מען גיט אַוועק אין אַ געשעפט אָנצולאַדעווען און פערטיג. פיל ערגער איז אָבער די לאַגע פון די ראַדיא-הערער אויף דער וויטער פּראָווינץ, וואו עס זענען נאָך נישט פאַראַן קיין עלעקטראָווניעס. אין פאַל, ווען דער אַקומולאַטאָר ווערט אויסגעשעפּט און מען דאַרף איהם ווידער „אָנלאַדעווען" ענטשטעהען פאַר אַזאַ ראַדיא-הערער פיל שוועריגקייטען. ערשטענס, קען ער איבערהויפּט נישט געניסען פון ראַדיא-אַפּאַראַט אין משך פון עטליכע טעג ביז דער אַקומולאַטאָר ווערט ווידער זיין אָנגעלאָדען. צווייטענס. ענטשטעהען שוועריגקייטען ביים איבערפיהרען דעם שווערען אַקומולאַטאָר אין שטאָט אַריין און די געפאַהר, ער זאָל אויפ׳ן וועג נישט בעשעדיגט ווערען, וואָס קען ברענגען צו נייע שווערע אויסגאַבען.

פון די אַלע דאַגות, און צרות, וואָס מען לייד׳ט פון אַקומולאַטאָר קען מען אָבער לייכט פּטור ווערען, ווען מען וועט פערטוישען דעם אַקומולאַטאָר אויף אַן אַנדערע קוועלע, פון וואַנען מען קען דערקומען עלעקטרישען שטראָם. אַזאַ „קוועל" איז עלעקטרישען שטראָם שטעלט מיט זיך פאָר דער איינפאַכער „נאַסער" עלעמענט, די אַזוי גערופענע „לעקלאַנש-עלעמענטען", וועלכע ווערען גענוצט געוויינליך ביי די עלעקטרישע שטוב-גלעקלעך. אַזאַ עלעמענט בעשטעהט פון אַ גלעזערנעם סלאָי, אין וועלכען עס געפינט זיך אַ צינקענע בלעך און אַ זעקעל מיט קויל, פערגאָסען מיט צולאָזענעם סאַלמיאַק. די אַלע, וועלכע האָבען אַן אַלטען צוויי-לאָמפּיגען אַפּאַראַט גענוגט 4 אַזעלכע עלעמענטען, וועלכע ווערען פעראייניגט רייהען-פאַך. פאַר 4 אָדער 5-לאָמפּיגע אַפּאַראַטען מוז מען שוין האָבען 8 עלעמענטען, וועלכע ווערען פעראייניגט אויף אַ געמישטען אופן, דאָס הייסט רייהען-פאַך און פּאַראַלעל. אין ערשטען פאַל ווערען די עלעמענטען פעראייניגט אַזוי אַרום: מען נעהמט דעם פּאָזיטיווען פּאָלוס (קויל) פון ערשטען עלעמענט און מען פעראייניגט איהם מיט׳ן נעגאַטיוען פּאָלוס (צינק) פון צווייטען עלעמענט א.א.וו. אין רעזולטאַט בעקומט מען אַ פרייען נעגאַטיווען פּאָלוס פון ערשטען עלעמענט און אַ פרייען פּאָזיטיווען פון לעצטען עלעמענט. דאָס זענען מיר די פּלוס און דער מינוס פון דער גאַנצער באַטעריע, וועלכע מען פעראייניגט מיט׳ן פּלוס און מינוס פון ראַדיא-אַפּאַראַט. די געמישטע פעראייניגונג קומט פאָר אַזוי: מען נעהמט צוויי מאָל צו 4 עלעמענטען און מען פעראייניגט זיי רייהען-פאַך, אַזוי ווי מיר האָבען עס בעשריבען. איצט נעהמען מיר דעם פרייען מינוס פון דער ערשטער באַטעריע און פעראייניגען איהם מיט׳ן פרייען מינוס פון דער צווייטער באַטעריע, דערנאָך פעראייניגען מיר דעם פרייען פּלוס פון דער ערשטער באַטעריע מיט׳ן פרייען פּלוס פון דער צווייטער. אַזוי אַרום זענען די 8 עלעמענטען פעראייניגט געוואָרען פריהער רייהען-פאַך און דערנאָך פּאַראַלעל.

צוליב דעם, וואָס די געמיינזאַמע שפּאַנונג אין ביידע פאַלען בעטרעפט 6 וואָלט און די לאָמפּען בריכען נאָר 4 וואָלט, מוז מען נאָך צוגעבען אַ געוויסען ווידערשטאַנד, אַמבעסטען 20 „אָם". דעם דאָזיגען ווידערשטאַנד דאַרף מען אַריינשטעלען צווישען דעם פּלוס פון דער באַטעריע און פּלוס פון אַפּאַראַט. אין פאַל, ווען די דאָזיגע „נאַסע" באַטעריע וועט נאָך 4 וואָכען אָפּגעשוואַכט ווערען, דאַרף מען נאָר אויסטוישען דעם צינק און זעקעל מיט קויל. אַזאַ קאָמפּלעט קען מען אָבער שטענדיג האָבען אין זאַפּאַס, אַ דאַנק וואָס דער ראַדיא-הערער וועט קענען באַלד ווייטער האָבען נייעם שטראָם. אמת, אַז דאָס געבן ליבען פון די „לעקלאַנש"-עלעמענטען מאַכט אויס אַן ערך 20 פּראָצענט טייערער, ווי דאָס עקספּלאָאַטירען די אַקומולאַטאָרען, צוליב אָבער דער בעקוועמליכקייט און דער געפאַהר, אַז דער אַקומולאַטאָר זאָל נישט צובראָכען ווערען ביים איבערפיהרען, לוינט זיך זיכער, איבערהויפּט פאַר די פּראָווינצער ראַדיא-הערער, צו בענוצען די „נאַסע" באַטעריעס.

טראגישע ליבע צווישען א קריסטליכען בעאמטען און א יודיש מעדעל אין לובלין

דעם פערליבטען געפינט מען אויף דער תליה, די געליבטע ווערט איבערגעפיהרט אין שפּיטאל

לובלין, נעכטען האָט זיך אָפּגעשפּילט אַ טראַגישער עפּילאָג פון אַ פלאַם-פייערדיגע ליבע, וועלכע האָט זיך אָפּגעשפּילט צווישען אַ אָפיציעלען בעאַמטען און אַ יודיש מיידעל.

דער נאָמען פון בעאַמטען איז מיקאַלאַי בויקאָ, דער נאָמען פון זיין געליבטע מוזען מיר, צוליב פערשטענדליכע טעמים, בעצייכענען בלויז מיט די איניציאַלען סאַבינאַ פּ.

די פאַמיליע פון דער פריילין, אַ פערמעגליך סוחריש אָרטאָדאָקסישע פאַמיליע האָט שוין פון לאַנג געוואוסט, אַז זייער טאָכטער איז פערליבט איבער׳ם אויבענדערמאָנטען בעאַמטען, זי האָט דערפון קיין סוד נישט געמאַכט, סאַבינאַ איז אָבער אַ זעהר גוט קינד אַ טרייע טאָכטער, האָט צו שטאַרק ליב איהרע עלטערען, און די לעצטע האָבען גוט געוואוסט אַז זייער טאָכטער וועט זיי קיין שלעכטס נישט טון, נישט בעגעהן קיין טהאַט, צוליב וועלכע די עלטערען זאָלען בעצאָהלען מיט׳ן לעבען אָדער מיט׳ן כבוד און דערפאַר טאַקע האָט סאַבינע אַזוי פיל געליטען.

אָבער נישט ווינציגער האָט געליטען איהר געליבטער, מיקאַלאַי בויקאָ 26 יאָהר אַלט, ער האָט סאַבינאַן אויפריכטיג געליבט. ער האָט אָבער נישט אָנגערעדט איהר צו שמד און נישט געטראַכט אויך וועגען איבערגעהען צום יודענטום, איבעריגענס האָט אויך ער נישט ווינציג ליב געהאַט זיינע עלטערען און ער האָט נישט געטראַכט וועגען אָנטון זיי עגמת נפש.

דאָס פּאָרעל האָט אָבער טיף געליטען און אַריינגעפאַלען אין א מרה שחורה, אָבער פונקט אַזוי ווי סאַבינאַס עלטערען האָבען נישט געפּייניגט זייער טאָכטער און בעצויגען זיך צו איהר מיט פולען צוטרוי אַזוי פונקט האָט מען מיקאַלאַיען שטאַרק טעראָריזירט אין דער היים. זיינע עלטערען, געוועזענע פּריצים האָבען איהם פאָרמעל פערוואָרט זיך צו זעהען מיט דער „יודישקע".

דאָס אַלעס האָט אויף מיקאַלאַיען אַזוי טיף געווירקט אַז ער איז אַריינגעפאַלען אין אַ מרה שחורה געוואָרען אַ געוואַלדיגער פּעסימיסט און מיט קיינעם אַ וואָרט נישט אויסגערעדט.

פאַרגאַנגענע וואָך איז ער פערשוואונדען פון פּאָסטען (אַ קאַנצעלאַריע אַמט), און אויך דער היים האָט מען איהם מעהר נישט געזעהן, מען האָט איהם אָנגעהויבען זוכען און ערשט נעכטען האָט מען איהם געפונען אין אַ קאַמער פון הויף — אַ געהאָנגענעם. זיין קערפּער איז געווען טויט שוין דריי טעג.

אויף זיין געליבטע האָט איהם געוואוסט און זיך דערוואוסט וועגען זיין טראַגישען סוף. דאָס האָט אויף איהר אַזוי געווירקט אַז זי האָט בעקומען אַ נערווען-אַטאַק און אין אַ זעהר ערנסטען צושטאַנד האָט מען איהר אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
רענטגען-אינסטיטוט
און סרצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זנערדזשיצער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאָלדשטיין-פּראַק. אינער. קראַנקה. פון 1—2
ד"ר ווייזבערג אינערי. הערץ און לונגען פון 1—2 און פון 6—7
ד"ר יוניטמאַן יעריזי קראַנקה. פון 12—2
ד"ר המינסקער גיניקאָל. פון 12—2 און 4—6
ד"ר פּאָפּיערני פּראָזיש און געבורט-הילף פון 1½—1
ד"ר אַנמאַר כירורגישע קראַנקה פון 5—6
ד"ר ראַראַ־יחי' נאָז, האַלז און אויערן-קר. פון 10—11, 2—3 און פון 6—7
ד"ר ראַזעציוויין קינדער-קראַנקהייטען פון 11—12 און פון 4—5
ד"ר רוזשאַנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1—2
נ. ראזים צאהן-ארצט פון 9—1
א. גראַדזענישיק צאהן-ארצט פון 3—7
צאהן-הייל-געביע בערייכונג עו, קאַראָנען, סאַזמען א.א.ה. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגען-אינסטיטוט. — ... הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאַמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע
אלע מיגליכע אנאליזען.
אימפּפונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויף אָפען זונטאָג.
וויזיטען אין שטאָט.

מאַשין-לעכער ווערען אָנגענומען אויסצוניי׳ען ביי
ג. נארדמאַן שרודמיעסקאַ 8.

מינכען ליגט אין ווינטער אין טיפען שניי

פערשנייטע וועגען אין דער מינכענער נאָסענרייניגונג.

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

דינסטאג
3
כג
מרחשון תרצ״ב

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 6.32
זון-אונטערגאנג 4.12

וועגן שאפן אנ׳אויבערראט פאר יוד. האנדווערקער אין לאדז

קאנפערענץ פון די צעכען אין „ארט״.— שטעלונג פון די צענטראלעס — היינט פארזעצונג פון דער קאנפערענץ

אין לאקאל פון „ארט״ איז פארגעקומען א קאנפערענץ פון פארשטעהער פון אלע יודישע צעכען אין לאדז וועגן שאפן אנ׳אויבער-ראט פאר יודישע האנדווערקער אין לאדז.

צו דער קאנפערענץ זענען געקומען פאר-שטעהער פון אלע יודישע צעכן. די פערזאמלונג ווערט געעפענט דורך ד״ר אייגער און דאן רע-פערירט די דערמאהנטע פראגע דער אינזש. קא-צענבויגען.

דער רעדנער ווייזט אן, אז די קאנפערענץ איז גערופען געווארען דורך דער איניציאטיווע פון דער האנדווערקער-קאמיסיע ביי דער פער-וואלטונג פון „ארט״. ס׳האנדעלט זיך וועגן דעם, או אין האנדווערקער לעבען ווערען רייף פער-שידענע זעהר וויכטיגע פראגען און דער יודישער האנדווערקער האט צו דעם אלעם נישט קיין שטעלונג. ס׳האלט פאר דער גאוועליזאציע פון צעכען-געזעץ. ס׳ענדיגט זיך דער טערמין פון בעלעגען עקזאמענס, ס׳זענען מעגליך נייע וואהלען צו דער האנדווערקער-קאמער אויך נאך פיל פראגען, וועגען וועלכע די יודישע האנדווערקער האט נאך נישט א טראכט געטון, לויט דער מיי-נונג פון רעפערענט, איז דאס דערפאר, ווייל די יודישע האנדווערקער זענען צושפליטערט, קענען זיך נישט צונויפרעדען און ס׳איז נישט פערהאן קיין אינסטאנץ, וועלכע זאל ארומנעהמען אלע יודישע האנדווערקער, אהן אונטערשיד פון פא-ליטישער איבערצייגונג.

דער „ארט״ האט דעריבער אויף זיך גענו-מען די איניציאטיווע אוא אינסטאנץ צו שאפען אין דער פארם פון אנ׳אויבערראט פאר אלע יודישע האנדווערקער, נישט בעריהרענדיג די איצטיגע אר-גאניזאציאנס-פארמען.

דאן האט זיך אנטוויקעלט א ברייטע דיסקו-סיע, אין וועלכער ס׳האבען אנטייל גענומען די ה״ה: ד״ר אייגער, וויצע-פרעזידענט פון דער האנד-ווערקער-קאמער קאזשימירסקי, הערשקאוויטש, פיאלקא א. אז. וו.

די פארשטעהער פון די צעכען, וואס געהע-רען צו דער האנדווערקער-צענטראלע אויף פאלוד-ניאווא 4 האבען ערקלערט, אז היות ווי זיי הא-בען נישט געוואוסט גענוי וועגען וואס די קאנפע-רענץ איז צונויפגערופען געווארען, זענען זיי גע-קומען נאר לשם אינפארמאציע און קענען נישט אננעהמען קיין שטעלונג צו דעם ארויסגערוקטען פראיעקט. זיי מוזען ערשט אפהאלטען זיצונגען מיט די פערוואלטונגען פון זייערע צעכען און דאן וועלען זיי ערשט קענען געבען אנ׳ענטפער.

צוליב דעם איז די קאנפערענץ איבערגעריסען געווארען און אפגעלעגט געווארען ביז היינט דינסטאג אין אווענד.

דעם 15 נאוועמבער—וואהלען צו דער קהלה-פערוואלטונג

שמחה אבערבוים רעזיגנירט פון זיין מאנדאט אין קהלה-ראט

(—) נעכטען איז אין קהלה-לאקאל פארגעקומען א זיצונג פון דער קאמיסיע, וועלכע איז געוועהלט געווארען אדורכצופיהרען די וואהלען צו דער קהלה-פערוואלטונג. צו דער זיצונג זענען געקומען אלע 5 מיטגלידער פון דער קאמיסיע.

ס׳ווערט אדורכגעלייענט דער בריף פון סטא-ראסטא, אז ער בעשטעטיגט די אויסגעוועהלטע קאמיסיע, דאן ווערט געגומען צו קענטניש, אז אדוו. ווייצמאן איז פון דער קאמיסיע ארויסגעטרעטען און אויף זיין ארט איז אריין דער ערשטער פערטרע-טער ה׳ פישעל ליבערמאן.

דאן ווערט געוועהלט א פארזיצער פון דער קא-מיסיע, מיט 3 שטימען געגען 2 ווערט אויסגע-וועהלט אלס פארזיצער פון דער קאמיסיע דעפ. מינצבערג. ס׳ווערט בעשלאסען, אז די וואהלען צו דער קהלה-פערוואלטונג זאלען פארקומען זונטאג, דעם 15. פעברואר 8 א זייגער אין אווענד.

די קומענדע וואך וועט די וואהל-קאמיסיע שוין אנגעהמען קאנדידאטען-ליסטעס.

אויף דער אנפראגע פון פרנס רוס וועגען דעם, צי וועלען אנגענומען ווער׳ען פערבינדונגס-ליסטעס ווערט פעסטגעשטעלט, אז אין די פארשריפטען איז די פראגע נישט קלאר און דעריבער איז דער פארזיצענדער דעפ. מינצבערג בעפולמעכטיגט גע-ווארען וועגען דעם ענין זיך צו פערשטענדיגען מיט דער סטאראסטווע.

* * *

ה׳ שמחה אויבערבוים האט צוגעשיקט א בריף אין קהלה-קאנצעלאריע, אז ער רעזיגנירט פון זיין אמט אלס ראטמאן פון דער קהלה, אויף זיין ארט געהט אריין אין קהלה-ראט פון דער אומפארטייאיש-רעליגיעזער ליסטע ה׳ א. מ. וואידיסלאווסקי.

דער רעוואלווער האט אלייך געשאסען

א קורצע מעשה מיט א מאן און מיט א ליבהאבער

(2) אוף לימאנאווסקיגא 39 איז דעם 28 יולי געשעהן א טראגישע געשיכטע:

וולאדיסלאוו אדאמקיעוויטש, וועלכער האט חושד געווען זיין ווייב, אז זי „לעבט אונטער״ מיט דעם סיבלאקאטא- דלוגאלענצקי, האט פערפיהרט מיט איהם א קריגעריי און זיך געווארפען אויף איהם מיט א רעוואלווער.

בעת׳ן אמזערן זיך, האט דער רעוואלווער אויסגעשאסען און געטראפען... אדאמקיעוויטש׳ן אין האלז.

אויפ׳ן געריכט, נעכטען, האט אדאמקעוויטש גע׳טענה׳ט, אז דער רעוואלווער איז ביי איהם ארויסגעפאלען, און זיין ווייב׳ס „קאכאנעק״ האט איהם אונטערגעכאפט און געשאסען אין איהם.

זיין ווייב אבער און איהר שוועסטער האבען מעיד געווען לטובת דעם לאקאטאר, אז דער רע-וואלווער האט אליין אויסגעשאסען בעת׳ן אמפערן זיך, און דאס געריכט האט דעם בעשולדיגטען דלו-גאלענצקי׳ן ארויסגעטראגען א בעפרייאונגס-אורטייל.

כמו בלעמ׳ס אייזעל

האט דער טויב-שטומער אנגעהויבען צו רעדען פאר׳ן געריכט

(א) דעם 22 יולי האט מען געכאפט א גע-וויסען אברהם זלאטניק ביי א גנבה אין דער וואוינונג פון שלמה מאספעלד׳ן, וועלכער איז געווען אויף זומער-וואוינונג.

מען האט זלאטניק׳ן ארעסטירט, און ביז נעכטען האט ער זיך געמאכט פאר טויב און שטום, גערעדנדיג מיט צייכענס צו פערשטיין, אז אין מאספעלדס וואוינונג האט ער זיך געפונען צופעליג.

נעכטען, אויפ׳ן פראצעס אבער, בעת דער עקספערט, דער גלח נאראלסקי האט אנגעהויבען צו איהם צו רעדען אויף שטום לשון — איז ער אליין ארויס מיט זיין אמת׳ן מענשליכען לשון, און דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף 3 חדשים טורמע.

מיט 1 פראצ. ביליגער

איז געווארען חיונה אין לאדז

(א) נעכטען האט די סטאטיסטישע קאמיסיע ביים מאגיסטראט פעסטגעשטעלט אז דער אויפענט-האלט אין לאדז איז אינ׳ם חודש אקטאבער, אין פער-גלייך מיט סעפטעמבער ביליגער געווארען אויף אנ׳ערך 1 פראצענט.

פארלעזונג פון ד״ר וו. פאללעק

היינט אווענד וועט אין דער פאלקס-אוניווערזי-טעט ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרדד-מייסקא 29) האלטען א פארלעזונג וועגען לעבען און שאפען פון ארטור שניצלער, דער בעקאנטער ליטעראטור קריטיקער ד״ר ווילדעלם פאללעק.

דער חשובער פרעלעגענט וועט רעפעריר׳ען אין דער פוילישער שפראך.

רעגיסטראציע פון יאהרגאנג 1911

די רעגיסטראציע פיהרט אדורך די מיליטער-ביורא פון מאגיסטראט אויף זאוואדזקא 11, טעגליך פון 8 ביז 3 אזייגער.

עס דארפען זיך שטעלען:

היינט, דינסטאג ד. 3 נאוועמבער

די, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 5 קאמיסאריאט מיט די אותיות

C D E

און די, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 12 קאמי-סאריאט מיט די אותיות:

K L Ł M N O P

מארגען, מיטוואך ד. 4 נאוועמבער

די, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 5 קאמיסאריאט מיט די אותיות!

F G

און די, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 12 קאמי-סאריאט, מיט די אותיוה:

R S Sz T U W Z Ż

דער פראצעס פון שליאמען — דעם 1 דעצעמבער

(2) דער אויספארשונגס מאטעריאל וועגען דעם אנפאל פון יעקב שליאם אויף דער קאסירערע הערטא ווייננבערגער איז שוין אינגאנצען פערטיג, דער בעשולדיגונגס-אקט איז שוין צוזאמענגעשטעלט און דער טערמין פון פראצעס איז בעשטימט גע-ווארען אויפ׳ן 1 דעצעמבער.

זעלבסטמארד מחמת ארבייטסלאזיגקייט

(2) דער 28 יאהריגער סטאניסלאוו יעזשער-סקי (אזארקאווסקא 9) האט נעכטען אויסגעטרונקען א גרויסע דאזע סובלימאט, כדי צו בעגיין זעלבסט-מארד.

אין א שווערען צושטאנד האט מען איהם אריבערגעפיהרט אין שפיטאל.

אויפ׳ן „ריכטיגען״ ארט

(2) נעכטען 2 א זייגער איז אויף די טרע-פען פון קריין-געריכט (פלאץ דאמבראווסקי 5) אונ-טערגעווארפען געווארען אנ׳איינץיאהריג יונגעלע. מען האט דאס קינד אפגעפיהרט אין זשלא-בעק, און די מוטער ווערט געזוכט.

דער אומגליקליכער שיקלא

אז קיין ארבייט האט ער נישט, צום פאבאר דארף ער זיך שטעלען, די כלה הייסט איהם גיין, און דער רעוואלווער שיסט נישט...

(2) דער 20-יאהריגער וואצלאוו (פון וואַ-סאלא גאס 11) איז לעצטענס געווארען ארבייטס-לאז, און אזוי ווי ער דארף זיך בקרוב שטעלען צום מיליטער, האט ער נישט געקאנט געפינען קיין שום בעשעפטיגונג.

וואס זשע זאל ער טון?

איז ער אוועקגעפאה־ען קיין לאסק צו זיין כלה, און אזוי ווי ער איז איצט „נישט אהין און נישט אהער״ צוליב די אויבענגעבראכטע טעמים, האט ער זיך געדונגען א צימערל אין „האטעל פאלסקי״, געפרובט זיך דארט דערשיסען, און מחמת דער רעוואלווער איז עפיס נישט געווען אין ארד-נונג, האט ער זיך צוקאליעטשעט מיט א מעסער, בעגאסען דאס בעטעל מיט נאפט, ארייננעלעגט זיך אין בעט און אונטערגעצינדען...

די דינערשאפט פון האטעל האט אבער דער-פיהלט דעם „סוואנד״ האט מען אויפגעבראכען די טיר פונ׳ם צימערל, און איהם אפגעראטעוועט.

נאך א קוך פאר ארבייטסלאזע

(א) נעכטען האט דער לאדזער שטאטישער סטאראסטע דיכטאלעוויטש געעפענט די נייע קוך פאר ארבייטסלאזע.

די דאזיגע קוך, וואס געפינט זיך אויף זגעז-זשער 7 האט נעכטען אנגעהויבען ארויסצוגעבען בקנם׳דיגע מיטאגען פאר ארבייטסלאזע.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע״

דירעקציע: א. בעזמאן און ד. צעלמייסטער.

היינט געזעגנט זיך לאדז מיט זייערע ליבלינגע

דינה האלפערן און סעם בראנעצקי

פאזיטיוו לעצטער גאסטשפיל פון די ליבלינגע פון גאנץ פוילען

אכטונג! פרייזען כמעט בחנם: פון 50 גר. ביז 2 זל.

היינט, דינסטאג, דעם 3. נאוו. 9 אווענד—דאפעלטער פראגראם!

4 שעה לאכן ביז טרערן / דונער אפלאדיסמענטן / 2 גרויסע פרעמ׳ערעס אין איין אוונט

6 אקטען. 30 נומ׳ געזאנג און טענץ איז איין אווענד

ס׳ווערט גענעבען 2 גרויסע אפערעטען-שלאגערס:

1) די גרויסע ירושה אפערעטע אין 3 אקטן

2) פיפי, דאס פאריזער וועשין-מיידל

אפערעטע אין 3 אקטן.

אכטונג! צוליב דעם גרויסען פראגראם, ווערט געבעטען דאס ג. פובל. צו קומען פינקטליך.

געדענקט די פרייזען: פון 50 גר. ביז 2 זל.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE

ZIELONA 6.

Telefon 12-333

tel. 12-333

tel. 12-333

ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פלוצימדיגע פארפאלען צו יעדער צייט ביי טאג און ביינאכט ווי אויך אין אלע אקושעריע און גינעקאלאגישע הילף.

400 אנקלאגעס איז ארבייטס-געריכט
דער גאַנצער אַרבייטער-פּערסאָנאַל קלאָגט אַן די פאַבריקס-אַדמינ.

(2) 400 ארבייטער פון דער באנקראָטירטער פירמע „לערער און היימאַ" האָבן דורך דער „פראַצאַ" אָנגעלאָנט די פירמע אין געריכט.

עס קומט זיי א גרויסע סומע געלד פאַר איבער-שעה'ן, פאַר נישט אויסגעניצטע אורלויבען און דיפערענצען פון נישט צאָהלען די לוינען לויט דעם קאָלעקטיוון אָפּמאַך.

—=:[O]:=—

אפגעשאפט פאר לאדז דעם „טריטען סעזאָן"

(2) צו דער פערוואַלטונג פון לאָדזער אַר-בייטסלאָזען-פאָנד איז אָנגעקומען א געשריפט פון ארבייטס-מיניסטעריום, אַז דער, אַזוי-גערופענער „טריטער סעזאָן" ווערט, דורך א פאָראָרדנונג פון דעמזעלבען מיניסטעריום, אָפּגעשאַפט פאַר לאָדז, אָבער נישט פאַר דער גאַנצער וואָיעוואָדזטווע.

די אָפיציעלע פאָראָרדנונג וועגען דעם דאָזי-גען ענין וועט פערעפענטליכט ווערען אין די נאָהענטסטע 4-5 טעג.

„פראַצאַ" נעהמט אונטער אַן אַקציע, אַז די פאָראָרדנונג זאָל חל זיין פאַר דער גאַנצער וואָיע-וואָדזטווע.

געדעקט מיט „קינדישע"...
באַאַיורע קינדער בעמעז זיי, און מ'דאַרף זיין א היבד, מ'זאל גלויבען, אַז זיי זענען עפּיס ווערט

(2) נעכטען האָט דאָס געריכט געמשפּט א געוויסען יצחק קימעלמאַן (פּיעטריקאָווער 18) וועלכער האָט זיך ביי לייטען אָנגעוומען אויף באָרג א סך פּאַסטענס גארן, און געדעקט זיינע חובות מיט „קינדישע" וועקסלען, זשירירט פאַר פּראָקורא דורך זיין אָנגעשטעלטען, יחיאל קוויאַט-קאָווסקי.

די וועקסלען זענען, פערשטייט זיך, נישט געצאָהלט געוואָרען, און וועלען אי"ה נישט גע-צאָהלט ווערען ווייטער, אָבער – דערווייל האָט פאַר דעם „עונש אויף דער וועלט" בעקומען דורכ'ן אורטייל פון געריכט, דורך וועלכען ער איז פאַר-משפּט געוואָרען אויף 6 חדשים טורמע.

גלייכשטעלונג.

אין זונטאָג'דיגען אַנאָנס, וואָס אַנבעטרעפט

דעם אויספערקויף פון מענער-פּאַלטענס

איז אין נאָמען פון דער פירמע אריינגעפאַלען א טעות. ס'דאַרף זיין:

ROTH i RUHDÖRFER

די קאָנסערוואַטיסטען האָבען געזיגט אין ענגלאַנד
און אין לאָדז זיגט די איינציגע
קאָנקורענץ-פּערפומעריע
I. DRUKIER
ZAWADZKA 5, tel. 175-92

ווייל זי בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע

פּערפומען, זייפען, פּודער'ן, קעלנישע און בלומען-וואַסער צו געבויטע פאַבריקס-פּרייזען.

בעמערקונג: פאַר דעטאַליסטען בעדייטענדער ראַבאַט.

מיט א האק אויף זיין ווייב
דערפאַר וועט ער איצט אָפּזיצען 4 יאָהר טורמע

(2) דעם 27 יולי ה. י. האָט סטעפאַן רוזגאַ (כאַיני, מיקאַלאיעווסקאַ 28) געוואָלט דערהרג'ענען מיט א האַק זיין ווייב, יוזעפאַ.

נאָר על פי נס איז איהר געלונגען אַרויס מיט'ן לעבען פון דעם צעווילדעוועטען מאַנס הענד.

אַז מ'האָט איהם אַרעסטירט, האָט רוזגאַ דערקלעהרט דעם דיזשורירענדען פּאָליציאַנט, אַז סיי-ווי וועט ער זיין ווייב פריהער אָדער שפּעטער דערמאָרדען.

עס איז דאָ פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ער איז געווען בעת מעשה שכור, אָבער דאָך האָט ער אויפ'ן צווייטען טאָג, ניכטערהייט דערקלעהרט, (מ'האָט איהם דאַן געוו לט פריילאָזען) אַז ער וועט פון איהר מאַכען א סוף מיט א מעסער, צי מיט א האַק..

נעכטען איז ער געשטאַנען פאַר'ן קרייז-געריכט.

דער בעשולדיגטער איז שוין עטליכע מאָל פעסט-אַפּט געוואָרען פאַר גנבות, און פאַר שטעלן א ווידערשטאַנד דער מאַכט.

זיין ווייב האָט פאַר'ן געריכט געזאָגט, אַז דער מאַן האָט זי חושד געווען אין פּעריאַט...

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף 4 יאָהר שווערע טורמע.

נישט קיין פערראַטענער מאַן, נאָר א מיספערשטענדניש
אלעקסאַנדערער לצים איז נישט בעשערט געוועזן קיין הנאה צו האָבען

אין נומער 247 פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פון פאַרלעצטען מאָנטאָג האָבען מיר געבראַכט א געשיכטע מיט „א פערראַטענעם מאַן", וועלכער האָט געצאָהלט כאַפּען זיין ווייב מיט „איהרס א גע-ליבטען אין גאָרטען אין אלעקסאַנדער". די דאָזיגע געשיכטע, וועלכע איז באמת געוועזן נאָר א ריין מיספערשטענדניש, איז זובלאָ-זען געוואָרען דורך די פּראָווינצער בחורים און מיידלעך אַזוי, אַז דער אומשולדיגער פרוי איז באמת געשעהען אַן עוולה.

ס'האָט זיך געהאַנדעלט וועגען א גאַנץ פּשוט'ע זאַך. דעמזעלבען טאָג איז דער מאַן פון ביילה ש. געווען אין לאָדז און די פרוי איז געזעסען אין אלעקסאַנדערער גאָרטען, כדי צו כאַפּען אביסעל לופט. אויף דערזעלבער באַנק נעבען איהר האָט זיך אוועקגעזעצט איהרס אַן אַלטער בעקאַנטער און ביידע האָבען צווישען זיך אין אָפענעם גאָרטען גאַנץ געמיטליך געשמועסט.

דערווייל איז מיט'ן טראַמוואַי געקומען ביילה ש.'ס מאַן. חברה קליינשטעטלדיגע האָבען דער-ווייל געוואָלט מאַכען א ביסעל לצנות און אונטער-געריקט דעם מאַן, אַז זיין פרוי זיצט מיט איהר'ס א „קאַוואַליער". דער מאַן איז גלייך אוועק אין גאָרטען און געפאָדערט ערקלעהרונגען ביי זיין פרוי, דערווייל האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די גאַנצע געשיכטע איז נאָר געוועזן א מיספערשטענדניש.

קיין שום געשלעג, קיין שום סקאַנדאַלען זענען דערביי נישט געוועזן, דאָך האָט אלעקסאַנדער גאַנצער וואָס צו רעדן.

לאָדזער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער

אַלעע 1-טער מאַי 2.

דירעקציע: ד"ר צעלמייסטער

XVI יאָר ווילנער טרופּע

אָנפיהרונג: מ. מזאה.

היינט, דינסטאָג, דעם 3-טען נאָוועמבער 9.15 אָוונד

צו בילליגע פּרייזען ביז 2 זל. ערשטע רייהע

„גרינע פעלדער"

פאָלקס-שטיק אין 3 אַקטען פון פּרץ הירשביין.

רעזשי-בעגלייטונג יעקב שיגאַרין.

פרייטאָג, דעם 6. נאָוו. 9 אָוונט – פּרעמיערע!

„דער אוצר" פון דוד פּינסקי

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

פייערונג פון פוילענס אומאָפּהענגיגקייט

(ב) דער יאָהר צייט פון פוילענס אומאָפּ-הענגיגקייט דעם 11 ד. ח. וועט אָרדענטליך געפייערט ווערען פייערליך און אַלע מלוכה און קאָמונאַלע אַמטען וועלען נישט זיין טעטיג.

דער בירגער-קאָמיטעט מיט פאָרשטייער פון דער מאַכט איז פון דער געזעלשאַפט אַרבייט אויס דעם פּראָגראַם פון די פייערלעכקייטען.

דאָס געבאָט פון דער שעה

דער קריזיס איז אין פולען גאַנג, עס איז א אויסערגעוועהנליכער מאַנגעל אין געלד, דאָך איז געבליבען נאָך איין אויסוועג פון דער סיטואַציע – דאָס איינקויפען זיך א לאָס פון דער מלוכה-לאָטעריע. פאַר איינציגע 10 זלאָטעס קאָן מען דאָך דערגרייכען א גרויס פערמעגען. דערייבער אייל יעדער צו פערזעהען זיך מיט א לאָס 1-טער קלאַס אין דער בעריהמטער קאָלעקטור ס. יאַטקאַ פּיעט-ריקאָווער 22 און 66. די פּראָווינצער ערלעדיגען עס דורך פּאָסט-בעשטעלונגען. קאָנטאָ פּ.ק.א. 63910

ר. איזראעל.
פּערעלע

א סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

(10

פּערעלע איז נאָר וואָס געוועזן געקומען פון לעאָנען, זי האָט איהם געוואָלט מיטיילען וועגען דעם אויסטערלישען בעזוך פון דעם אומבעקאַנ-טען מאַן, וואָס זי האָט געהאַט ביי זיך. גראָד אין דעם אויגענבליק איז צו פּערעלען אין שטוב אַריינ-געקומען לעאָן, ער איז אַריינגעקומען נישט דרייסט, אַזוי ווי ער וואָלט זיך פאַר אימיצען געשעהמט. ער איז געשטאַנען ביי דער טיר און נישט געוואָגט צו מאַכען א שריט ווייטער.

פּערעלע האָט געמאַכט עטליכע שריט צוריק, זי האָט זיך בשום אופן נישט געריכט אויף א וויזיט פון לעאָנען, איצט איז שוין געווען צופרידען, וואָס זי האָט איהם נישט געטראָפען אינדערהיים און בע-שלאָסען איהם בכלל נישט צו זאָגען, אַז זי איז דאָרט געווען.

— לעאָן, דו ביזט אַהערגעקומען, איך האָב געדעכענט, אַז דו וועסט האַלטען דיין וואָרט און מיר וועלען זיך איינער דעם אַנדערען אויסמיידען.

— ענטשולדיג פּערעלע....

— איך האָב דיר נישט, וואָס צו ענטשולדיגען, דוכט זיך, אַז מיר האָבען אָפּגערעדט, אַזוי מיר האָ-בען צווישען זיך גאָרנישט.

— אמת, פּערעלע, מיר האָבען אַזוי אָפּגערעדט ס'איז אָבער נאָך א גרעסערער אמת, אַז דו ביזט דאָס איידעלסטע בעשעפעניש אויף דער וועלט, אַז דו קענסט העלדיש ליידען, אַז דו קענסט העלדיש קעמפען מיט'ן לעבען. איך קען דאָס ליידער נישט...

— וואָס איז דיר געשעהען, לעאָן, דו ביזט אַזוי בלייך, דו ציטערסט אינגאַנצען....

— פּערעלע, טייערע, ליבע, פּערעלע, איך האָב געגען דיר שווער געזינדיגט, איך האָב גע-האַנדעלט ווי א יונגעלע, ווי אַ נישט-אָרענטליכער מענש, איך בעט ביי דיר ענטשולדיגונג.

— זאָלען מיר דאָס איבערלאָזען אויף אַנ-אַנדערש מאָל, זעצט זיך און דערצעהל מיר, וואָס איז מיט דיר געשעהען, דו האָסט דאָך נישט קיין צורה פון א מענש.

פּערעלע, זייט אונזער לעצטען געשפּרעך פער-פאָלגען מיך שוועריע אומגליקען, אין פּערטייף פון היינטיגען טאָג האָב איך אַזוי פיל איבערגעלעבט, אַז ס'וואָלט געלאַנגט אויף א גאַנצען לעבען פון א מענשען. איך האָב מיר אַליין נישט געקענט קיין עצה געבען און איך האָב בעשלאָסען צוריקצוקומען צו דיר דיך איבערבעטען און זוכען ביי דיר הילף ביי דיר שוץ.

— ביי מיר הילף, ביי מיר שוץ? מיט וואָס קען איך דיר העלפען, איך בין גרייט דאָס צו טון, איך בין גרייט יעדען מענש צו העלפען אָהן שום אויסרעכנונגען, נישט דערפאַר, ווייל דאָס ביזט דו, לעאָן, אָבער, וואָס פאַרא הילף קען איך אימיצען געבען, וואָס פאַרא שוץ קען אימיצער ביי מיר בעקומען.

— רעד נישט אַזוי, פּערעלע, איך האָב זיך געוואָלט דערווייטערען פון דיר נישט דערפאַר, ווייל איך האָב פון דיר געוואָלט פּטור ווערען, נישט דערפאַר, ווייל דו האָסט מיר אויפגעהערט צו געפעלען.

— נאָר פאַרוואָס, האָט פּערעלע דענערוווירט געפרעגט.

— דערפאַר, ווייל איך האָב זיך איבערצייגט, אַז איך בין נישט ווערט נעבען דיר צו שטעהען, אַז איך בין אַקעגען דיר א נול, א גאָרנישט.

— לעאָן, איך בעט דיך גאָראַנאָל, אַז מיר זאָלען איצט וועגען דעם נישט רעדען, אויב דו דאַרפסט עפּעס, אַז איך זאָל דיר בייהילפיג זיין זאָלסט דו מיר דאָס זאָגען און איך בין גרייט אַלץ צו טון.

ביידע האָבען זיך אַוועקגעזעצט אויף דער קאַ-נאַפּע און לעאָן האָט געזאָגט:

— זאָג מיר קודם-כל, פּערעלע, וואו איז אַ-היגגעקומען דיין פריינדין ראַווסקאַ?

— איך האָב זי געזעהען היינט אינדערפריה. אויב איך האָב נישט קיין טעות האָט זי מיר גע-זאָגט, אַז זי האָט צו ערפילען דיינס אַ שליחות, איך האָב זיך מיט דעם ענין נישט אינטערעסירט, ווייל אַלץ איז שוין פאַר מיר געווען גלייכגילטיג.

— וועגען דעם האַנדעלט זיך טאַקע, איך האָב איהר געגעבען צו ערלעדיגען אַ זעהר וויכטיגען ענין און ביז איצט איז זי נישט צוריקגעקומען, הגם מיר האָבען זיך געהאַט אָפּגערעדט צו טרעפען שפּעטעסטענס האַלב זיבען א זייגער אין אָוונד.

— און וואָס טראַכסט דו האָט געקענט מיט איהר געשעהען?

— איך האָב דאָס פאָרגעפיהל, אַז עפּעס אַן אומגליק, אַז עפּעס שרעקליכעס איז געשעהען.

פּערעלע איז אויפגעשפּרונגען פון אָרט.

— פון וואַנען קומט צו דיר אַזאַ פאָרגעפיהל, פון וואַנען נעהמסט דו, אַז מיט איהר איז עפּעס געשעהען?

— דאָס איז א מאָדנע פלאָנטער פון געשעה-ענישען, א מאָדנע צוזאַמענלויף פון פּאַסירונגען, וואָס קיין שום ראָמאַנען-שרייבער וואָלט דאָס נישט געקענט אויסטראַכטען.

— דערצעהל מיר, לעאָן, וועגען וואָס ס'האַנ-דעלט זיך, ווייל אויסער דעם, וואָס די גאַנצע געשיכטע אינטערעסירט מיך זעהר שטאַרק, איז דאָך האַנקאַ מיין בעסטע פריינדין.

לעאָן האָט דערצעהלט פּערעלען אַלץ וואָס ס'האָט פּאַסירט מיט איהם דעם היינטיגען טאָג. דאָס אַוועקשיקען האַנקאַן, דער וויזיט פון דער געהיימנישפולער דאַמע ביי איהם אין שטוב, די שרעקליכע ... ביי זיין ... און צום סוף דאָס פּעקעלע, וואָס איהם האָט געוואָלט ברענגען האַנקאַ, האָט גאָר געהאַט ביי זיך קאַליגסקי, וועלכער האָט אָנגעדייט אויף עפּעס אַ פּאַרפאַל, וואָס איז געשעהען אויפ'ן גרינעם מאַרק.

פּערעלע האָט זיך פערטראַכט.

(פאָרטזעצונג קומט).

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
בעהמט אז די דרוקעריי פון
„נייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונאנדערגעקלעבט איבער דער שטאט.

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

(מ) דער אונטערשטיצונגס-אמט פאר ארבייטס-לאזע ביים לאדזשער מאגיסטראט איז מודיע, אז פון מאנטאג ד. 2 נאוועמבער הויבט מען אן צונעהמען איינמעלדונגען פון ארבייטסלאזע, פיזישע ארבייטער אויף דער דרינגענדער מלוכה'שער אונטערשטיצונג אויפ'ן חודש סעפטעמבער.

די כללים פאר די, וואס מעלדען זיך איין זענען דיזעלבע, וואס זענען געווען לעת-עתה.

איינמעלדען זיך דארף מען, לויט פאלגענדען סדר:

היינט, דינסטאג דעם 3-טען נאוועמבער:
G H I J
מיטוואך, דעם 4-טען נאוועמבער:
K L Ł
דאנערשטאג, דעם 5-טען נאוועמבער:
M N O
פרייטאג, דעם 6-טען נאוועמבער:
P R S
שבת, דעם 7-טען נאוועמבער:
T U W Ż Z

די ארבייטסלאזע דארפען צושטעלען:

1) א פערזענליכען דאקומענט, א פאס, אדער אנ'אנדער פאפיר, וואס בעשטעטיגען די פערזאן; 2) א לעגיטימאציע פון פופם מיט קאנטראל-ע עמ-פלען; 3) א פערזיכערונגס-ביכעל פונ'ם ארבייטסלאזען, ווי אויך עווענטועל, פון די משפחה מיט-גלידער, וועלכע וואוינען מיט איהם צוזאמען און יהרען איין ווירטשאפט.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10) א. כארעמזא (פאמארסקא 12) ע. מילער (פיעטריקאווער 46) מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225) ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59) ג. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

לעצטע גאסטראלען פון דינה האלפערן און סעם בראנעצקי
אין פילהארמאניע

היינט גיט די דירעקציע פון „פילהארמאניע" א מתנה פאר דעם לאדזשער טעאטער-עולם 2 ביל-עטען פאר 1 בילעט.

1) „די גרויסע ירושה", 2 מיפי דאס וועשן מיידעל" מיט די ליבלינגע דינה האלפערן און סעם בראנעצקי.

רעגינא צוקער הויבט ווידער אן שפילען אין פילהארמאניע

נאך א הפסקה פון א וואך צייט, הויבט ווי-דער אן צו שפילען אין יודישען טעאטער אין פילהארמאניע די בעליבטע סוברעטין רעגינא צוקער.

דער לאדזשער יודישער טעאטער-עולם האט שוין געהאט די געלעגענהייט, אין משך פון די עטליכע וואכען, וואס רעגינא צוקער שפילט אין היגען יודישען טעאטער זיך איבערצוצייגען אז צו-קער איז אנ'אויסגעצייכענטע סוברעטין און דער-גרייכט גרויס ערפאלג אין איהרע קרעאציעס. דער ערשטער אויפטריט וועט פארקומען פרייטאג אין אווענד.

בייז מענשען וואס זענען נידערגעשלא-גען און אונפעהיג צו ארבייט

בעזוכט דאס נאטירליכע ביטערוואסער
Franciszka Józefa
א פרייען קריזו פון בלוט און דערהויבט דאס גע'זונט און ארבייטס-פערמעגען

ראדיא-פראגראם
דינסטאג, ד. 3 נאוועמבער

11,58 צייטסיגנאל, 12,10 גראמאפאן, 3,50 פראגראם פאר קינדער, 4,20 פארלעזונג, 4,40 גראמאפאן, 5,10 פארלעזונג, 5,35 קאנצערט, 6,50 פערשידענעס, 7,15 קאמיניקאט פון לאדזשער האנדעלס קאמער, 7,30 רעפערטואר, 7,40 גרא-מאפאן, 7,45 ראדיא-פרעסע, 8,00 פעליעטאן, 8,15 קאנצערט, 10,10 רעציטאל, 10,40 קאמו-ניקאטען, 11,00 לייכטע און טאנץ-מוזיק.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 4, טעל. 90-216
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען. מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אווענד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

הייבט אויף ווייטערדיגע טעג! וואונדערשעהנע ליבעס-פאעמע פון דער מייסטערשאפטס-רעזשי ERNEST LUBICZ

„מאנטע קארא"

אין דער הויפט-ראלע די רייצענדע העלדין פון „ליבעס-פאראדע" – JEANETTE MAC DONALD און איהר פארטנער JACK BUCHANAN
פאר'ן פראגראם: א קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטועליטעטען. אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג–30 12 בייטאג.

קלאנג-קינא-טעאטער
APOLLO
היינט פרעמיערע נייע קלאנג-בעארבייטונג פון גרויסען פילם אינטער'ן נאמען: היינט פרעמיערע

„דאס הייזעל פון פעטער טאם"

לויט דער בעקאנטער ערצעהלונג. — אין די הויפט-ראלען: Margarita Fischer, James B. Love, Virginja Grey, Edmund Carew, George Siegman
אנהויב טעגליך 4 נאכמיטאג, שבת און זונטאג – 12 א זייגער בייטאג.

גלייכשטעלונג.

אינ'ם אנאנס פון בלעכער-צעך אין „נייעם פאלקסבלאט" נומ' 177 איז ארייגעפאלען א טעות: ס'דארף נישט זיין, אז יואל לובקא שענקעוויטש 29 איז אויסגעשלאסען געווארען אלס מיטגליד, נאר ס'בעדארף צו זיין: וועגען דער האנדלונג פון מיטגליד יואל לובקא, שענקעוויטש 29 ווערט רעצידירען די אלגעמיינע פער-זאמלונג פון בלעכער-צעך.

7374

די פערוואלטונג.

Dr. med. **J. LUBICZ**
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9. טעל. 17-183
צוריקגעקעהרט
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער אייגענע פראצאורניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפא-ראטען ווי: תקלארקעס אויף פ אשפונען, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2.30 ביז 30 4 נאכמיטאג.

Doktór
Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83
Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych
Leczenie światłem: promieniami Roentgena i lampą kwarcową.
Przyjmuje od 8^{30} do 10 rano, od 1-ej do 2^{30} pp od 6 do 8^{30} w., w niedzielę i święta od 10 pd -ej. Dla pań oddzielna poczekalnia

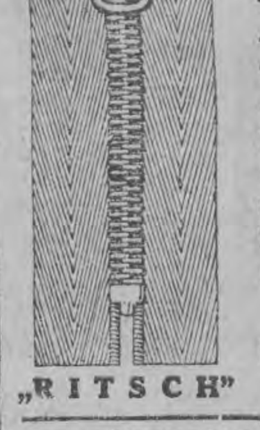

● וויכטיג ●
פאר סוויטער- און טריקאטאזש-פאבריקאנטען!
איך מאך בעקאנט דער ג' קונדשאפט, אז איך בע-זיץ שטענדיג אויף לאגער די בעקאנטע ווינער רייז-פערשלוסען פון דער מארקע „Ritsch" אין אלע גרויסען און פארבען. אלעס צו פאבריקס-פרייזן
קומט און איבערצייגט אייך!
מיט אכטונג
ס. אפעלבוים
נאוואמיעסקא 7

Dr. med.
Michał Urbach
האט זיך איבערגעצויגען
אויף פיעטריקאווער 8
טעלעפאן 89-148
ספעציאליסט פאר נערווען און אינערליכע קראנקהייטען. נעמט אן פון 4–6 נאכמיטאג.

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
11 זגערזשער 11
טעלעפאן 72 134
נעמט אן פון 3–4 נאכמ.
און פון 7 – 9 אווענד

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. **Z. Rakowski**
ספעציאליסט פאר אויער-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
11-טען ליסטאפאד 9
קאנסטאנטינער טעלעפאן 81-127
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2—3

Samochody
i motocykle używane.
Kupno, sprzedaż, komis, zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel. 189 28

Dr. med. **NIEWIAŻSKI**
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40-159
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. **G. GERSZTAJN**
ספעציאל-ארצט פאר אויגען-קראנקהייט
צוריקגעקעהרט
טראגוטא 12, טעל. 10-175.
נעהמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוו.
1764

סטעמפלען
אלער ארט
צו ביליגע פרייזען
ווערן אויסגעפירט
אין די דרוקעריי
17 פאלודניאווא 17

Dr. med.
H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 32-141
עמפפאנגס-שטונדען 8 – 10, 12 – 2 און 5 – 8, זונטאג און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

נייעס! ◆ כשר! ◆ נייעס!
באר „בריסטאל"
פאלודניאווא 4, טעל. 74-151
איבערצייגען קען זיך יעדער!
צוליב דעם גרויסען קריזיס, וואס עס הערשט אין לאדז נעמט זיך אונטער דער באר „בריסטאל" ארויסצוגעבען די אלע שפייזען נישט אויף רעקלאמע נאר צום טיש.

[illegible]

פערשידענע קאנאפקעס (שניטקעס)	20
פערשידענע סאלאטקעס	40
פערשידענע זופען	
לאקשען מיט יויך	40
יויך מיט קרעפלעך	40
שוואמען-זופ	40
פראנצויסקע זופ	40
קרופניק מיט פלייש	40
פאסעלקאווע מיט פלייש	40
פערשידענע פליישען	
זופען-פלייש	90
לונג און לעבער מיט קליסקעלעך	90
גוליאש	90
פאפריקאזש	90
ווורשט מיט קרויט	90
קישקע-מילץ	90
וועמפלעך מיט קישקע	90
גראשלעך	90
טשאלענט מיט קישקע	90
געבראטען גענזענס	90
קאלבס-קאטלעט	90
קאלבס-ברוסט	90
צונג געפעקעלט	90
דייטשער בעפשטיק	90
קארמאנאדע	90
קאמפאטען פערשידענע	
אמלעט מיט קאנפיטורען	40
געמישטער קאמפאט	40
שטרודעל	40
טעה	25
טעה מיט זאפט	35
טעה מיט וויין	35
פערשידענע סארטען ביער	25

[illegible]

מיט אכטונג באר „בריסטאל" פאלודניאווא 4
טעלעפאן 74-151

מיט׳ן היינטיגען טאג הויבען מיר אן
א גרויסען אויספערקויף
פון פארצעלאן פון דער פירמע „Ćmielów"
GURMAN i FAJNGOLD, Piotrkowska 31.
באמערקונג: אין משך פון אויספערקויף וועלען מיר ערטיילען א ספעציעלען ראבאט אויף אלע ארט גלאז, טשאכיש פארצעלאן, קרישטאלען א. אז. וו.

קלאנג־קינא־טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
מייסטערווערק פון אלע צייטען!
ליבעס־פאעמע, וועגען וועלכער די וועלט האט נישט געטרוימט.
רוהם פון דער קלאנג־פילם־קונסט א. נ.:
„קעניג פון די בעטלער"
די ראלע פון פאעט־בעטלער שפילט דער הויפט־ארטיסט פון ניו־יארק
DENIS KING
דאס מעכטיגע שפילען פון אקטיאר און זיינער פערטושט מיט רוהם אלע ביז־איצט געוועהנע ביהנע און עקראן־שטערנס.
אין דער ראלע פון דער פירשטין דער סובטעלסטער סטאר פון עקראן
Jeanette Mac Donald
בעריהמט פון פילם „ליבעס־אראדיע"
מ׳בעט דאס ג׳ פובליקום צו קומען אויף די פריהערדיגע סעאנסן
קירצליך: „דער למד׳וואוו׳ניק"
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

קלאנג־קינא
MIMOZA
קילינסקיעגא 178
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע א. נ.:
געשפענסט פון די סאלאנען
אין די הויפט־ראלען:
Muriel Angelus, Frank Perfitt, J. Rajne
אנהויב 4 נאכמ., שבת און זונטאג 2 בייטאג
אויפ׳ן ערשטן סעאנס אלע פלעצער 60 גר

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל־בראך וועט גרויס אויף ווי א מענשען־קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער־קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדריי׳ען די קישקעס וועט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל גומענע חפל־באנדאזשען אויסגעארבעטע גוט דורך גרויסע פראפעסאר׳ען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר
דאקטאר ברעכורעחינג בעוואוינט זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס ליטונגען מיט הייל־גארטעלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פוס און פלאט־פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. מיגסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
באמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע אין אנגעדייגנם נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנטש, פראפ. דר. י. מאַרישלער, פראפ. ד״ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין הערצליכען דאנק דעם גרויסן ספעציאליסט ה׳ דיר. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10 פאר לאקאליזירען מיר דעם ברוך, אויף וואס כ׳האב געליטען א סך יאהרען.

באנדע עליאש, פיעטריקאווער 50.

בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי, לאדז
חודש פונ׳ם יודישן בוך, ארגאניזירט לויט דער איניציאטיוו פון פען־קלוב. איבער 1000 בעסטע ביכער פון דער יודישער ליטעראטור, כמעט צו האלבע פרייזען. אין דער רשימה געהען אריין די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט־ליטעראטור פון די בעדייטענדיגסטע פערלאגען.
נאר איצט האט איהר די געלעגענהייט זיך צו פערשאפען די בעסטע ווערק צו האלבע פרייזען. קומט און זעהט אדורך די רשימה און איהר וועט זיך איבערצייגען, דאס ביי מיר בעקומט איהר אלערליי ביכער אויף די בעסטע בעדינגונגען.
בעזוכט מיין בוכהאנדלונג אויף אלטשטאט 12 אין הויף, 2. שט. קויפען איז נישט פערפליכטעט.

געוו. אסיסטענט פון די קליניקען פון אוניווערזיטעט אין בערלין
Dr. MED. STARKER
וענערישע, הויט, האר און בלאז־קראנקהייטען
12 שרודמיעסקא 12
טעל. 126-87
נעהמט אן פון 9—11 און פון 4—8 אוונד.
זונטאג און יום־טוב פון 9 ביז 1 מיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן

Dr. med.
Kaltrecht
ספעצ.־ארצט פאר הויט און געשלעכטס־קראנקה.,
נעהמט אן פון 8—9.30 פריה פון 1—2 נאכמיטאג און פון 6 ביז 9 אוו. נד.
זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזן.

Dr. med.
REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אוונד.
זונטאג און יום־טובים פון 9—1 בייטאג.

קליינע אנאנסען

פרייז פון אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

איבערציגעבען א רעזורע אין קאלי אויף א גוטען פינקט גלייך פון ווירט נור פאר דירה געלד. צו ערפאהרען ביי באק, לאדז, בזשעזשינער 5.

א צימער אפצוגעבען מיט א באזונדערען איינגאנג יאר 30 זל. א חודש, ווי אויך גוטע ג׳ רעסטען־ארבייטערין געזוכט. אפערטען אבצוגעבען אין אדמ. אונטער „D. S." 7765

איבערצוגעבען א געוועלב געאייגנעט צו אלעם אויף נאוואט 15, צו ערפאהרען אין געוועלב ביי ראדזשינסקי.

צו פערמיטען א צימער פאסענד פאר אדא־מען־שניידערין אדער ביורא ביי פישאף פולנאצנא 9. ווי אויך אויספערקויף פון פערשידענע מאלער־שאבלאנען.

א קעלער בעשטעהענד פון 3 צימערען געאייגנעט אויף קויהלען ווי אויך אויף א פאבריקעל איז צו פערמיטען. צו ערפאהרען נאוואמיעיסקא 21 אין פוטער־געוועלב אויפ׳ן הויף.

פערשידענעם

לאדזער בערעטען פאבריקאנטען קענען זיך ווענדען צו מיר ציגעל נאס 24 (פריהער 56), וואוינונג 23 פון 2—4 מיטאג, ווייל איך בעדארף א גרעסערען קוואנטום צו קויפען. 7367

צו פערקויפען א מאטאר 1 פערד־קראפט ציגעלניאנא 7 קוועך אפיצינע ערשטער שטאק וו. 13 אויך ווערט געזוכט א יינגל.

עס איז נויטיג

א קוואליפיצירטער מענער־בעסטעלטער שניידער זוכט ארבייט אויף שטיק אדער אויף דער וואך. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע. 7376

האנד־זאקען־ארבייטער ווערען געזוכט ביי אבט, פיאנצישקאנער 4, צו מעלדען זיך פון 6-7 אוונד.

לאקאלען

א געוועלב מיט א וואוינונג פון זאפארט צו פערדינגען. צו ערפאהרען יאקובא 6, ביי ליביש ראזבארט. 6762

א געוועלב זאפארט איבערציגעבען, געאייגנעט אויף א רעזורע. לאגעווניצקא 9, אין דער צוקערניע.

אנ׳ארט צו שלאפען ביי אנ׳אנשטענדיגער פאמיליע פאר 1 אדער 2 פערזאן. פאלנאצנא 1, וואהנ. 12, פראנט צימער. 6763

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע וואוינונגען אין אלטע און אין נייע הייזער מיט אלע בעקוועמליכקייטען אויף מאנאטליכע דירה־געלד. געוועלבער, געשעפטס־ און פאבריקס־לאקאלען. מעבלירטע צימערן, הייזער, ווילעס, פלעצער פון פערשידענע פרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. נאר דורך דער ביורא „לאקום", וואס ערלעדיגט כשר׳קלטליך און סאליד. אינהאבער יוסף קארמעסער און קיצא. אינפארמאציעס אהן בעלוינונג, פיעטריקאווער 62, פראנט, 2. שטאק, טעל. 15-166. טעטיג פון 8 פריה ביז 8 אוועגד. 7110

REZINOTRUST
וויכטיג פאר לאדז
און דער פראווינץ!
דערמיט מאכען מיר בעקאנט דער ג. קונדשאפט אז אונזער לאגער אין לאדז,
פיעטריקאווער 40, לינקע אפיצינע, פארטער א. פ.
SKŁAD KOMISOWY
Przedsięb. Handlowe **„REZYNA"**
איז פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון זאמט־ליכע קאלאשען און באטען פון דער פירמע
„REZINOTRUST"
צו מעסיגע פרייזען מיט אכטונג
Przedsięb. Handl. „REZYNA"
Łódź, Piotrkowska 40
tel. 145 32.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערוועז־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט לאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט־אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. –
וויזיט 3 זל.

„SANATO"
כירורגיש־וועכנעריז־אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1־טע און 2־טע קלאס
גינעקאלאגיש־וועכנעריז־אבטיילונג
ד״ר מעד. ש. איינער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד ריימלער־סוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2־טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס־מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד״ רמעד. י. פאלאקאש
כירורגישע אבטיילונג פון ד״ר מעד. מ. סאנטאר
עמפפאנגס־שעה׳ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען־אבטיילונג פון ד״ר מעד. י. קראש
עמפפאנגס־שעה׳ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

אבאנעמענטס־פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6—זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען־פרייז: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— 4
נאכ׳ן טעקסט—12 . . . . 18— 8
פאר א מילימעטער־שורה. לויטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.